

บทที่ 5

ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า

ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่า มีอยู่ 3 ประการ คือ

1. ปัญหากลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าและกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย
2. ปัญหาเส้นเขตแดนไทย-พม่า
3. ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า

ปัจจุบัน (ค.ศ. 1988-1994) ปัญหาที่มีอยู่ในพื้นที่บริเวณชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่านั้น ผู้เขียนจะวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ปัญหากลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าและกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย

กลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าที่สำคัญซึ่งเคลื่อนไหวอยู่ตามบริเวณตะเข็บชายแดนไทย-พม่า มี 6 กลุ่ม โดยแยกเป็นกลุ่มที่มีความเคลื่อนไหวทางการเมืองและกองกำลังติดอาวุธ คือ

กลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า

1. กลุ่มรัฐบาลผสมแห่งชาติสหภาพพม่า (National Coalition Government of the Union of Burma : NCGUB)
รัฐบาลผสมแห่งชาติสหภาพพม่า (NCGUB) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม ค.ศ. 1990 จากการรวมตัวของสมาชิกพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy Party : NLD) พรรคประชาธิปไตยแห่งชาติ (Party for National Democracy : PND) และสมาชิกกลุ่มอิสระ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อโค่นล้มรัฐบาลทหารพม่า มี ดร.เส่งวิน (Sein Lwin) เป็นนายกรัฐมนตรี มีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่

"ค่ายมาเนอปลอว์" และมีสำนักงานสาขาอยู่ที่กรุงเทพฯ โดยใช้ตู้ ปณ. 34 หัวหมาก กรุงเทพฯ 10240 เป็นสื่อกลางในการติดต่อประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. กลุ่มนักศึกษาพม่า

หลังจากพลเอกช่อหม่องได้ทำรัฐประหาร เมื่อวันที่ 18 กันยายน ค.ศ. 1988 แล้ว รัฐบาลทหารพม่าได้ปราบปรามนักศึกษาและประชาชนพม่าอย่างเหี้ยมโหด ทำให้กลุ่มนักศึกษาหลบหนีการกวาดล้างเข้าไปเคลื่อนไหวกับชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนไทย-พม่า และบางส่วนเข้ามาเคลื่อนไหวในประเทศไทยทั้งในกรุงเทพฯ และพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า พร้อมกับได้มีการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

2.1 กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยนักศึกษาพม่าทั้งหมด (All Burma Students Democratic Front : ABSDF)

จัดตั้งขึ้นเมื่อ เดือนกันยายน ค.ศ. 1988 โดยกลุ่มนักศึกษาพม่าที่หลบหนีเข้าไปร่วมกับชนกลุ่มน้อย ซึ่งมีฐานที่ตั้งตามแนวชายแดนไทย-พม่า ตั้งแต่ด้านตรงข้ามจังหวัดแม่ฮ่องสอนจนถึงจังหวัดชุมพร จำนวน 21 กองพัน กำลังพลประมาณ 4,000-5,000 คน ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "ค่ายสาละวิน" ปัจจุบันกลุ่ม ABSDF กำลังประสบปัญหาขัดแย้งภายใน ซึ่งเป็นผลมาจากการเลือกผู้นำคนใหม่ เมื่อวันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 1991 ได้แก่ ดร.ไนอ่อง (Nai Aung) ขณะที่ โมตี้ซัน อดีตประธาน ABSDF ได้แยกตัวออกไปจัดตั้งกลุ่มใหม่ขึ้น

2.2 กลุ่มกองทัพผู้รักชาติประชาธิปไตย (Democratic Patriotic Army : DPA)

เป็นกลุ่มนักศึกษาพม่าที่หลบหนีเข้าไปเคลื่อนไหวร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่าที่เมืองปางซาง (Panghsang) รัฐฉาน มีกำลังพลประมาณ 140-170 คน โดยมีนายชู่อ่อง สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์พม่าเป็นผู้นำการเคลื่อนไหว ต่อมา กลุ่ม DPA ได้เข้าร่วมกับนักศึกษาพม่า (ABSDF) ทำให้สมาชิกส่วนใหญ่ไม่พอใจ จึงได้จัดตั้งกลุ่ม Democratic National Army ขึ้นใหม่ และปัจจุบันยังเป็นแนวร่วมของพรรคคอมมิวนิสต์พม่า

2.3 กลุ่มองค์การแห่งชาตินักศึกษาพม่าโพ้นทะเล (Overseas National Students Organization of Burma : ONSOB)

จัดตั้งขึ้นเมื่อ วันที่ 22 สิงหาคม ค.ศ.1990 เป็นนักศึกษาพม่าที่แยกตัวออกมาจากกลุ่ม ABSDF เนื่องจากยึดถือแนวทางการต่อสู้กับรัฐบาลทหารพม่าโดยสันติวิธี และแสวงหาการสนับสนุนจากต่างประเทศ ในขณะที่กลุ่ม ABSDF ยังยึดแนวทางการต่อสู้ด้วยอาวุธ

กองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย

1. กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ (National Democratic Front : NDF)

กลุ่ม NDF จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม ค.ศ.1975 เป็นการรวมตัวของชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า จำนวน 10 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มกะเหรี่ยง (KNU) กลุ่มคะยา (Karenni National Progressive Party) กลุ่มมอญ (New Mon State Party) กลุ่มอะรากัน (Arakan Liberation Party) และกลุ่มฉาน (Shan State Progress Party) ฯลฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อต่อสู้กับรัฐบาลทหารพม่า ทั้งทางด้านการเมืองและทางการทหาร เพื่อให้ได้มาซึ่งเสรีภาพ ความเสมอภาค และความก้าวหน้าของสังคมของทุกเชื้อชาติในสหภาพพม่า มีนายส่วยจิน (Shwe Kyin) เป็นประธาน ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "ค่ายมาเนอปลอว์" โดยกำหนดให้สมาชิกแต่ละกลุ่มส่งกำลังติดอาวุธกลุ่มละ 1 กองร้อย (ประมาณ 80-100 คน) เข้าร่วมเป็นกองกำลังของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ

กองกำลังกลุ่ม NDF จัดแบ่งเขตพื้นที่การปฏิบัติการทางทหารออกเป็น 4 ภาค ได้แก่ เขตภาคเหนือ (รัฐคะฉิ่น) เขตภาคกลาง (รัฐฉานและรัฐคะยา) เขตภาคใต้ (รัฐกะเหรี่ยงและรัฐมอญ) และเขตภาคตะวันตก (รัฐอะรากัน) ดังนี้

1.1 กองกำลังกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติภาคเหนือ ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "ดอยปาเจา" (Pajao) ซึ่งเป็นกองบัญชาการของกลุ่มคะฉิ่นอิสระ (Kachin Independence Organisation

: KIO) และมีพื้นที่ปฏิบัติการในเขตรัฐฉานตอนล่าง ประกอบด้วยสมาชิก 3 กลุ่ม คือ กลุ่ม KIO มีนายบรังแสง (Brang Seng) เป็นประธาน มีกองกำลังประมาณ 7,000-9,000 คน พรรครัฐฉานก้าวหน้า (Shan State Progressive Party : SSPP) มีพันเอกจายเล็ก (Sai Lek) เป็นเลขาธิการ และมีกองกำลังประมาณ 3,000 คน และแนวร่วม-ปลดปล่อยปะหล่อง (Palaung State Liberation Front) มี นายอ้ายบง (Ai Bong) เป็นประธาน และมีกองกำลังประมาณ 500 คน

1.2 กองกำลังผสมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ-ภาคกลาง

ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "บ้านห้วยพงลาว" (Huay Pong Lao) รัฐคะยาหรือรัฐคะเรนนี้ ซึ่งเป็นที่ตั้งกองบัญชาการกลุ่มคะยา (KNPP) มีพื้นที่ปฏิบัติการด้านตรงข้ามจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 5 กลุ่ม คือ

1.2.1 กลุ่มพรรคก้าวหน้าแห่งชาติคะยา (Karenni National Progressive Party : KNPP)

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1958 โดยมีนโยบายที่จะต่อสู้เพื่อแยกตัวเป็นรัฐอิสระ ดำรงความเป็นพันธมิตรกับทุกประเทศ และนิยมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "บ้านห้วยพงลาว" รัฐคะยา มี พันโทบู่ (Bi Tu) เป็นประธาน และมีกองกำลังประมาณ 500-600 คน

1.2.2 กลุ่มองค์การแห่งชาติว่า (Wa National Organization : WNO)

กลุ่มว่ามีได้รวมตัวกันอย่างเป็นเอกภาพ ประกอบด้วย กองกำลัง 3 กลุ่มคือ

- กลุ่มพันเอกมหาซาง (Maha San) หรือ WNO เป็นกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์หลักที่จะทำการกู้ชาติ ดำเนินการด้านการเมือง มีที่ตั้งอยู่ที่ "บ้านทุ่งเยซ่าว" หรือ "บ้านแม่ฮ่อ" ตรงข้ามตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และมีกองกำลังประมาณ 200 คน

- กลุ่มนายอ้ายเขียวซี (Ai Hsiao-Hsu) หรือ WNC เป็นกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์สู้รบแย่งชิงพื้นที่อิทธิพลจากกลุ่ม "ขุนสา" (Khun Sa) เพื่อใช้เป็นแหล่งผลิตยาเสพติด โดยเป็นแนวร่วมและดำเนินการค้ายาเสพติดร่วมกับกลุ่มอดีตทหารจีนคณะชาติ กองพลที่ 93 และพรรคคอมมิวนิสต์พม่า ดำเนินงานด้านการทหาร การเงิน การข่าว และเศรษฐกิจ ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "ดอยปางตอง" ตรงข้ามอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และมีกองกำลังประมาณ 500-600 คน

- กลุ่มนายเท่งกวงหนึ่ง เป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอดีตทหารจีนคณะชาติ กองพลที่ 93

กองกำลังผสมว่ามีรายได้จากการผลิตและค้ายาเสพติด ปัจจุบันฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในสภาพตกต่ำมาก ทำให้ต้องหันไปติดต่อกับใกล้ชิดกับพรรคคอมมิวนิสต์พม่ามากยิ่งขึ้น โดยมีผลประโยชน์ในการค้ายาเสพติดร่วมกัน ซึ่งสามารถให้ผลกำไรเลี้ยงดูกองกำลังได้เป็นอย่างดี

1.2.3 กลุ่มองค์การแห่งชาติลูโฮ (Lahu National United Party : LNO)

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1972 ปัจจุบันตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "บ้านแคนน้อย" ตรงข้ามอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และมีบางส่วนประจำอยู่ในพื้นที่ของกลุ่มคะยา (KNPP) ตรงข้ามจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีนายจะอื้อ (Paya Ja Oo) เป็นประธาน และมีกองกำลังประมาณ 100 คน

1.2.4 กลุ่มคะยันใหม่ (Kayan New Land Party : KNLP)

จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน ค.ศ.1954 โดยชนชาติคะยันเข้าเป็นแนวร่วมพรรคคอมมิวนิสต์พม่า เพื่อขอความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ และเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ (NDF) เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน ค.ศ.1991 ปัจจุบัน มีนายส่วยเล (Shwe Aye) เป็นประธาน

1.2.5 กลุ่มองค์การปลดปล่อยของประชาชนปะโอ (Pa-o People's Liberation Organization : PPLO)

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1966 ปัจจุบัน มีกองบัญชาการตั้งอยู่ที่ "ค่ายจ้อออกงโด" รัฐคะยา ตรงข้ามบ้านห้วยมะเขือส้ม ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่เอกโอกา (Oka) เป็นประธาน

1.3 กองกำลังผสมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ (NDF) ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "ค่ายมานะพลอว์" มีพื้นที่ปฏิบัติการอยู่ตรงข้ามกิ่งอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดตาก จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดชุมพร มีสมาชิก 4 กลุ่มคือ

1.3.1 สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU)

จัดตั้งขึ้นปี ค.ศ. 1947 มีวัตถุประสงค์เพื่อล้มล้างอำนาจรัฐบาลทหารพม่าเพื่อแยกตัวเป็นรัฐอิสระและให้ประชาคมระหว่างประเทศรับรอง ปัจจุบันมี พลเอกโบเมียะ เป็นประธาน มีกองกำลังประมาณ 23 กองพลน้อย (90,000-100,000 คน) จัดกำลังแบบสงครามกองโจรหรือจรรยาวัธ ตั้งกองบัญชาการทหารสูงสุดอยู่ที่ "ค่ายมานะพลอว์" กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงเป็นแกนนำของชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เป็นกองทัพที่มีศักยภาพสูงสุดในบรรดาชนกลุ่มน้อยในสหภาพพม่า ชนกลุ่มน้อยจะส่งกองกำลังติดอาวุธมาประจำการที่ค่ายมานะพลอว์กลุ่มละ 1 กองร้อย เพื่อป้องกันร่วมกันและประสานการปฏิบัติการทางด้านยุทธการ กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงจึงเป็นเป้าหมายสำคัญทางด้านยุทธศาสตร์อันดับหนึ่ง ที่รัฐบาลทหารพม่าต้องการปราบปรามโดยเด็ดขาด เพราะทหารพม่ามีความเชื่อว่า ถ้าสามารถปราบกลุ่ม KNU ได้แล้ว ก็จะสามารถปราบปรามชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ได้ทั้งหมด

1.3.2 พรรคปลดปล่อยอะรากัน (Arakan Liberation Party : ALP)

จัดตั้งขึ้นเพื่อแยกรัฐอะรากัน (ยะไข่) เป็นรัฐอิสระ ปฏิบัติการอยู่ที่ "ค่ายคอมมูร่า" ตรงข้ามอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีนายไข่เยไข่ (Khine Ye Knine) เป็นประธาน และมีกองกำลังประมาณ 300 คน

1.3.3 พรรครัฐมอญใหม่ (New Mon State Party : NMSP)

จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1958 เป็นการรวมตัวของกลุ่มมอญใหม่ เพื่อให้ได้สิทธิ์ในการปกครองตนเองและเป็นรัฐอิสระ ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "บ้านเยซิติ" ใกล้ช่องเลาะโล ตรงข้ามตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีนายส่วยจิ้น (Nai Shwe Kyin) เป็นประธาน และมีกองกำลังประมาณ 1,500 คน

1.3.4 องค์การเชื้อชาติจีน (Chin National Organization : CNO)

แนวร่วมประชาธิปไตยแห่งชาติ (NDF) เป็นกลุ่มที่ 11 ตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1988 โดยใช้ชื่อกลุ่มแนวร่วมแห่งชาติจีน (CNO) มีนายเมี้ยวเอ เป็นประธาน ปัจจุบัน เคลื่อนไหวทางการเมืองร่วมกับกลุ่มแนวร่วม NDF และกลุ่มพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งชาติ (DAB)

2. สภาสหพันธ์ผู้รักชาติแห่งรัฐฉาน (Shan State United Patriotic Congress : SSUPC)

เป็นกลุ่มค้ายาเสพติด แต่แสดงท่าทีว่าต่อสู้กับรัฐบาลทหารพม่า* เพื่อแยกตัวเป็นรัฐอิสระ และต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนชาวไทใหญ่ มีขุนแสง (Khun Seng) เป็นประธาน มีกองกำลังประมาณ 8,000 คน วางกำลังอยู่บริเวณชายแดนไทย-พม่า ทางด้านจังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน นอกจากนี้ยังมีค่ายฝึกทหาร 5 แห่ง คือ ค่ายปางเสื่อเฒ่า ค่ายดอยกลาง (Doi Larng) ค่ายเมืองยอน (Mong Yon) ตรงข้ามจังหวัดเชียงใหม่ และบ้านหัวเมือง (Hua Mong) บ้านเมืองใหม่ (Mong Mai) ด้านตรงข้ามจังหวัดแม่ฮ่องสอน

---

* รัฐบาลทหารพม่าถือว่า สหพันธ์ผู้รักชาติแห่งรัฐฉาน (SSUPC) เป็นกลุ่มผู้ผลิตและค้ายาเสพติดเท่านั้น ไม่รวมอยู่ในปัญหาชนกลุ่มน้อย

กลุ่มสหภาพพันธ์ุรักชาติแห่งรัฐฉาน (SSUPC) มีนโยบายเป็นมิตรกับประเทศไทย เพราะต้องการความช่วยเหลือในด้านเสบียงอาหารและการค้าบริเวณชายแดน ฯลฯ จากประเทศไทย

3. พรรคสหรัฐว่า (The United Wa State Party : UWSP)

เป็นกลุ่มที่ผลิตและค้ายาเสพติด มีเป้าหมายเพื่อแย่งพื้นที่ดอยกลางเมืองขอนจากกลุ่มสหภาพพันธ์ุรักชาติแห่งรัฐฉาน เพื่อให้เป็นแหล่งผลิตและส่งออกเฮโรอีน ผ่านกลุ่มพ่อค้าในเขตประเทศไทยไปยังประเทศที่สาม ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "บ้านปางซาง" (Panghsang) รัฐฉาน ปัจจุบัน มีนายจ้าวหยี่ลาย เป็นประธาน และมีกองกำลังประมาณ 5,000 คน วางกำลังอยู่ตามบริเวณชายแดนไทย-พม่า ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย

4. กลุ่มพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งพม่า (Democratic Alliance of Burma : DAB)

เป็นองค์กรของชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า จัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1988 ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 20 กลุ่ม มีพลเอกโบเมี่ยะ เป็นประธาน ตั้งกองบัญชาการอยู่ที่ "ค่ายมาเนอปลอว์" เคลื่อนไหวโดยปฏิบัติการทางทหารด้วยการรุกรัดครั้งใหญ่ ต่อที่ตั้งทางทหาร-พม่าพร้อม ๆ กัน กลุ่ม DAB มีวัตถุประสงค์สำคัญ 4 ประการ คือ

- (1) เพื่อที่จะสร้างระบบสหพันธรัฐที่แท้จริงในสหภาพพม่า
- (2) เพื่อล้มล้างรัฐบาลทหารพม่า
- (3) เพื่อยุติสงครามกลางเมือง
- (4) เพื่อฟื้นฟูสันติภาพขึ้นในประเทศ

เนื่องด้วยกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ใช้ดินแดนประเทศไทยเป็นฐานปฏิบัติการก่อการร้ายในสหภาพพม่า อาศัยภูมิประเทศที่เป็นป่าเขาลำเนาไพรและความห่างไกลจากอำนาจรัฐของสหภาพพม่าและประเทศไทย เป็นที่ซ่อนพรางกำลังพล นอกจากนี้ ยังอาศัยความไม่แน่นอนของเส้นเขตแดนไทยพม่า ซึ่งสืบเนื่องจาก "สนธิสัญญาที่ประเทศไทยทำไว้กับประเทศอังกฤษ ในปี ค.ศ. 1868" มีความชัดเจนไม่เพียงพอ

ด้วยเหตุนี้ ปรากฎการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมานานหลายทศวรรษ บริเวณชายแดนไทย-พม่าจึงเกี่ยวพันกับความขัดแย้งและความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าดังกล่าว¹

นอกจากนี้ นักศึกษาพม่าจำนวนประมาณ 10,000 คน ที่หลบหนีจากการปราบปรามของรัฐบาลทหารพม่า ได้เข้าไปสมทบกับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ บริเวณชายแดนไทย-พม่า เป้าหมายแรกของนักศึกษาพม่า คือ เพื่อฝึกอาวุธและกลับกรุงย่างกุ้งต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยต่อไป แต่ปัญหา คือ ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ มีเพียงอาวุธขนาดเบาและเคยชินกับการสู้รบในป่าเท่านั้น นักศึกษาพม่าไม่มีประสบการณ์การสู้รบแบบสงครามกองโจรในเมือง แม้ว่านักศึกษาพม่าบางคนคิดจะกลับบ้าน แต่ส่วนใหญ่ยังคงอยู่ตามแนวชายแดนไทย-พม่า และรับการฝึกวิชาทหารแบบกองโจรซึ่งชนกลุ่มน้อยเตรียมการให้ ได้เข้าร่วมรบต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าบ้างในบางแห่งที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นแตกต่างกันออกไป ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลทหารพม่าจึงให้ความสำคัญต่อความมั่นคง โดยเน้นการใช้กำลังทหารและอาวุธที่เหนือกว่าปราบปรามกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ สงครามกลางเมืองในสหภาพพม่า จึงส่งผลกระทบต่อประเทศไทยตลอดมา

ในปี ค.ศ. 1988 รัฐบาลทหารพม่าได้รับแรงกดดันทางด้านการเมืองและทางด้านเศรษฐกิจอย่างรุนแรง เมื่อสหรัฐอเมริกาตีแผ่ข้อเท็จจริงความดิ่งเหวและผลการจลาจลในสหภาพพม่า ทำให้เยอรมันตะวันตกและ

---

¹ การคัดค้านและตัดความช่วยเหลือทางการเงิน ไม่ให้การรับรองรัฐบาลพลเอกชอหม่อง นับว่ามีความสำคัญมาก เพราะสหภาพพม่าไม่มีเงินตราต่างประเทศสำรอง มีการส่งสินค้าออกเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่มีหนี้สินมากกว่า 4,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ฯ ซึ่งเท่ากับร้อยละ 90 ของรายได้ประชาชาติ ในปี ค.ศ. 1987 สหประชาชาติประกาศว่าสหภาพพม่าเป็นประเทศด้อยพัฒนาที่สุดและยากจนที่สุดประเทศหนึ่งของโลก (ในจำนวน 10 ประเทศที่ยากจน)

ญี่ปุ่นตัดความช่วยเหลือต่าง ๆ และเรียกร้องให้รัฐบาลทหารพม่าหาข้อยุติ
ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง ตามด้วยออสเตรเลีย สวีเดน
และอินเดีย ตามลำดับ นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของ
สหประชาชาติยังมีมติประณามรัฐบาลทหารพม่าว่าละเมิดสิทธิมนุษยชน เมื่อ
วันที่ 10 มีนาคม ค.ศ. 1993 ด้วย แม้ว่ารัฐบาลทหารพม่าจะได้รับการ
กดดันทางด้านการเมืองและทางด้านเศรษฐกิจจากประเทศมหาอำนาจ และ
ประเทศเพื่อนบ้านดังกล่าวก็ตาม รัฐบาลทหารพม่าก็ยังพยายามที่จะรักษา
เสถียรภาพของรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศต่อไป โดยแต่งตั้งพลโทหม่อง เอ
(Maung Ae) เป็นผู้บัญชาการทหารบก และรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด
(มีนาคม ค.ศ. 1993) เพื่อจะสืบทอดอำนาจต่อจากพลเอกตานฉ่วย
เนื่องจากพลโทหม่อง เอมีผลงานด้านการประสานงานชายแดนกับนายทหาร-
ชั้นผู้ใหญ่ของไทย โดยมีตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการชายแดนไทย-
พม่าระดับภูมิภาคฝ่ายพม่า และแต่งตั้งพลโทชินยูน (Khin Nyunt)
เลขาธิการคนที่ 1 ของสภาปฏิรูปกฎหมายและระเบียบของรัฐ (SLORC)
ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญผู้หนึ่งที่มีอำนาจมากในรัฐบาลทหารพม่า ให้ดำรงตำแหน่ง
เป็นหัวหน้าสำนักงานศึกษายุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นใหม่ เพื่อ
ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยข่าวกรองทางทหาร และ
หน่วยข่าวกรองทางพลเรือนทั้งหมดของสหภาพพม่า ทั้งนี้เพื่อให้ความสำคัญ
ในการแก้ไขปัญหาพื้นที่บริเวณชายแดนไทย-พม่ามากขึ้น

เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่ามีโครงการที่จะเปิดให้มีการลงทุนจาก
ต่างประเทศ และการแสวงหาผลประโยชน์จากพื้นที่ภายใต้การยึดครองของ
ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เพื่อจะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมภายในสหภาพพม่า
แต่ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ตระหนักเป็นอย่างดีจึงยังมีการต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า
ต่อไป แม้ว่าจะไม่สามารถได้รับชัยชนะ รัฐบาลทหารพม่าก็ตาม ดังนั้น การ
แย่งชิงพื้นที่ซึ่ง เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติจึงเป็นสิ่งสำคัญในทศวรรษนี้²

---

²กรมข่าวทหารอากาศ กองบัญชาการกองทัพอากาศ,
“ประมวลสถานการณ์ข่าวกรองทหารอากาศ ภัยคุกคามต่อประเทศไทย
สิงหาคม 2536 - กรกฎาคม 2542”, หน้า 66.

เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม ค.ศ. 1993 กองทัพพม่าได้แถลงนโยบาย กองทัพพม่า³ เพื่อจะประนีประนอมกับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ แต่ชนกลุ่มน้อยก็ไม่ยอมรับและไม่เชื่อถือนโยบายกองทัพพม่า เพราะระหว่างปี ค.ศ. 1991-1993 รัฐบาลทหารพม่าได้จัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์จำนวนมาก จากสาธารณรัฐประชาชนจีน มูลค่าประมาณ 10,000 - 14,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ๕ ได้แก่ เครื่องบินรบ เครื่องบินขนส่ง เรือเดินริมฝั่ง ภายในประเทศ ปืนใหญ่ขนาด 130 มม. 40 กระบอก เครื่องยิงจรวด 30 มม. ปืนต่อสู้อากาศยาน 37 มม. 20 กระบอก รถถัง T-69 50 คัน รถถัง T-76 60 คัน รถหุ้มเกราะ 80 คัน และเรือชนิดต่าง ๆ อีกจำนวนหนึ่ง⁴

ในปี ค.ศ. 1991 พลเอกชอหม่อง นายกรัฐมนตรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และประธาน SLORC ได้เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนและตกลงกับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่จะให้มีการสร้างโรงงานผลิตอาวุธปืนเล็กและกระสุนปืนที่เมืองมะริด โดยจะเริ่มก่อสร้างต้นเดือนมกราคม ค.ศ. 1993 และกำหนดให้แล้วเสร็จในปลายปีเดียวกัน นอกจากนี้ เมื่อต้นเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1993 ผู้ชำนาญการจากสาธารณรัฐประชาชนจีนจำนวน 15 คน นำโดย ดร.ฉาว จี เจ่า ได้มาสำรวจหาข้อมูลสร้างโรงงานซ่อมอาวุธยุทโธปกรณ์ สร้างสนามบิน และสถานที่ติดตั้งเรดาร์ ที่เกาะเซนต์แมทธิว ด้านตรงข้ามอำเภอเมือง จังหวัดระนอง และในเดือนเดียวกันนี้ รัฐบาลทหารพม่าได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างสนามบินในภาคตะนาวศรี และตั้งงานสัญญาณดาวเทียมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 ฟุต

---

³โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 3 นโยบายของรัฐบาลทหารพม่าต่อชนกลุ่มน้อยชนชาติกะเหรี่ยง

⁴ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่องสรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า เมษายน 2536", หน้า 8.

จำนวน 2 จาน บริเวณตอนใต้ของเกาะเซนต์แมททิว โดยมีผู้ชำนาญการ จากสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง⁵

ระหว่างการก่อสร้างโรงงานผลิตอาวุธปืนเล็ก และกระสุนปืนนั้น พลเอกตานฉ่วย นายกรัฐมนตรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และประธาน SLORC ได้ส่งทหารพม่าประมาณ 1,000 คน เดินทางโดยรถยนต์จาก กรุงย่างกุ้ง ผ่านเมืองลาเจียว (Lashio) เขตรัฐฉาน ไปยังมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อทำการฝึกการใช้อาวุธของจีน (ค.ศ. 1993) ส่วนรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้จัดส่งวิศวกรและเครื่องอุปกรณ์การผลิต อาวุธ กระสุนปืนเล็กยาวอาร์ก้า โดยทางเรือผ่านฮ่องกง และสิงคโปร์ มาผลิตในกรุงย่างกุ้ง ซึ่งอาวุธและกระสุนปืนที่ผลิตได้จะนำไปประจำการ บริเวณชายแดนไทย-พม่า เพื่อใช้ปราบปรามกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยง และชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ต่อไป

เนื่องด้วยรัฐบาลทหารพม่า เน้นนโยบายความมั่นคง โดยเฉพาะ การปราบปรามกองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงเป็นอันดับหนึ่ง และกอง- กำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ บริเวณชายแดนไทย-พม่า จึงได้เพิ่ม กำลังพลขึ้นอีก 2 กองพล (ทหารราบ) เพื่อประจำการภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงใต้ เป็นการกีดกันกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย- ชาวกะเหรี่ยง เพราะชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ใกล้บริเวณใจกลางของ สหภาพพม่า และที่ตั้งรัฐกะเหรี่ยงใกล้กับภาคย่างกุ้งมากกว่าชนกลุ่มน้อย ต่าง ๆ ถึงแม้จะมีขีดจำกัดด้วยฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศก็ตาม ปัจจุบัน (ค.ศ. 1993-1994) มีกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงประมาณ 54 แห่ง ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ประมาณ 154 แห่ง (รวม 13 กลุ่ม) มี กำลังพลประมาณ 28,500 - 30,000 คน และกองกำลังทหารพม่า ประมาณ 202 แห่ง วางกำลังเผชิญหน้ากับกองกำลังทหารและตำรวจ- ตระเวนชายแดนไทย ตั้งแต่จังหวัดแม่ฮ่องสอนจนถึงจังหวัดระนอง ถ้ามี เหตุการณ์ไม่ปกติเกิดขึ้นเมื่อใดกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยง ทหารพม่า

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7-8.

และ/หรือกองกำลังฝ่ายไทย อาจจะถูกขึ้น จนกลายเป็นสงครามระหว่างประเทศก็ได้ (โปรดดูแผนที่การวางกำลังชนกลุ่มน้อยประกอบ)

อนึ่ง รัฐบาลทหารพม่าก็ได้จัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์จากต่างประเทศที่ทันสมัย และเหมาะสมที่จะใช้ในยุทธวิธีการรบร่วม ระหว่างกำลังทางอากาศกับกำลังภาคพื้น เพราะทหารพม่าเน้นภารกิจ (mission) การกวาดล้างฐานที่มั่นกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยง และชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ตามแนวชายแดนไทย-พม่า นอกจากนี้จะจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์จากสาธารณรัฐประชาชนจีนแล้ว ยังจัดซื้ออาวุธจากหลายประเทศ ได้แก่ โปแลนด์ ยูโกสลาเวีย สิงคโปร์ และสวีเดน และยังมีโครงการสร้างกองทัพเรือขึ้นใหม่ (เดือนสิงหาคม ค.ศ. 1993) โดยจัดซื้อเรือรบชนิดต่าง ๆ จำนวนประมาณ 94 ลำ* ประจำการ ณ กองบัญชาการกองทัพเรือภาค 5 แห่งคือ เมืองชิตตอว์ย (รัฐอะรากัน) เมืองปะเต็ง (ภาคอิระวดี) เมืองย่างกุ้ง เมืองมะละแหม่ง และเมืองมะริด^๕

ระหว่างปี ค.ศ. 1992-1994 รัฐบาลทหารพม่าให้ความสำคัญในด้านความมั่นคงมาก จึงได้สร้างฐานทัพเรือแห่งใหม่ขึ้นที่เกาะฮางยี ตรงข้ามปากแม่น้ำบาสเส่ง บริเวณสามเหลี่ยมแม่น้ำอิระวดี สองฝั่งแม่น้ำที่เมืองสิทเวใกล้ชายแดนบังคลาเทศ และเมืองมะริด ใกล้บริเวณคอคอดกระ เพื่อขยายอำนาจทางทะเล

เนื่องจากฐานที่มั่นทหารกะเหรี่ยงส่วนมากตั้งอยู่ใกล้ชายแดนประเทศไทย การกวาดล้างทหารกะเหรี่ยงแต่ละฐานที่มั่นนั้น ทหารพม่าจะต้องข้ามเข้ามาในเขตประเทศไทย จึงถูกกองกำลังทหารและตำรวจตระเวนชายแดนไทยผลักดันออกไปทุกครั้ง เป็นปัญหาให้รัฐบาลทหารพม่าเคลือบแคลงใจรัฐบาลไทยว่าดำเนินนโยบายรัฐกันกระทบหรือตีสองหน้า

^๕ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "เรื่องสรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ตุลาคม 2536", หน้า 25.

*โปรดดูรายละเอียด กองทัพเรือสหภาพพม่าในภาคผนวก ๘. (สาธารณรัฐประชาชนจีนสร้างฐานทัพเรือให้แก่สหภาพพม่า)

โดยยินยอมให้กองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยใช้ดินแดนไทยเป็นฐานปฏิบัติการ ก่อการร้ายในสหภาพพม่า และสนับสนุนทหารกะเหรี่ยงในด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ เสบียงอาหาร และการรักษาพยาบาล ฝ่ายรัฐบาลไทยได้ตอบโต้ว่าการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อพยพชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ นั้น เพื่อเหตุผลทางด้านมนุษยธรรม ส่วนการลักลอบส่งอาวุธและเสบียงอาหารนั้น เป็นการกระทำของกลุ่มอิทธิพลพ่อค้าอาวุธสงคราม และพวกลักลอบขนของหนีภาษีศุลกากร บริเวณชายแดนไทย-พม่า รัฐบาลไทยมิได้เกี่ยวข้องแต่ประการใดทั้งสิ้น⁷

เนื่องจากพรมแดนทางบกไทย-พม่าระยะทางประมาณ 1,664 กิโลเมตร* ส่วนใหญ่เป็นพรมแดนติดต่อกับรัฐกะเหรี่ยง เป็นจุดล่อแหลมต่อความสัมพันธ์และความขัดแย้ง เพราะลักษณะภูมิประเทศง่ายต่อการเดินทางเข้า-ออกระหว่างรัฐกะเหรี่ยงกับชายแดนด้านตะวันตกของประเทศ-ไทย ดังนั้น เมื่อมีสถานการณ์บริเวณชายแดนไทย-พม่า ก็จะเป็นข้อบ่งชี้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศได้จากเหตุการณ์สำคัญในปี ค.ศ. 1992-1993 ดังนี้

1. กรณีพิพาทเนิน 491 อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร
เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1992 ทหารพม่าจำนวนประมาณ 1,000 คน ภายใต้การบังคับบัญชาของพันเอกโกโกจ้อ ผู้บังคับการกองพันที่ 262 ได้นำกำลังทหารพม่าบุกเข้ายึดเนิน 491 อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร เพื่อขับไล่กองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยง กลุ่มมอญอิสระ กลุ่มคอมมิวนิสต์พม่า และกลุ่มนักศึกษาพม่า จึงเกิดการปะทะกันอย่างรุนแรงระหว่างกองกำลังทั้งสองฝ่าย จุดปะทะอยู่ห่างจากที่ตั้งกอง-บัญชาการเฉพาะกิจตำรวจตระเวนชายแดนที่ 41 ระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร ทหารพม่าได้ชุดสนามเพลาะ และสร้างบังเกอร์บริเวณเนิน 491

⁷มติชน 10 (กุมภาพันธ์ 2536) : 27.

*พรมแดนประเทศไทยกับสหภาพพม่า ระยะทางประมาณ 2,532 กิโลเมตร เป็นพรมแดนทางบก 1,664 กิโลเมตร ทางลำนํ้า 538 กิโลเมตร และทางทะเล 330 กิโลเมตร

ต่อมาได้รับกำลังทหารราบหนุนอีก 1,000 คน นอกจากนี้ เรือรบพม่าจำนวน 4 ลำ เครื่องบิน และปืนใหญ่ อีกจำนวนหนึ่งเตรียมพร้อมให้การสนับสนุนอยู่ที่เกาะสอง ด้านตรงข้ามอำเภอเมือง จังหวัดระนอง ทหารพม่าได้ตั้งปืนใหญ่ขนาด 120 มม. ระยะยิงไกล 15 กิโลเมตร และปืนใหญ่ขนาด 155 มม. ระยะยิงไกล 42 กิโลเมตร บริเวณเนิน 491 ซึ่งอาจจะยิงถึงตลาดท่าแซะได้^๘

หลังจากเหตุการณ์สู้รบบริเวณเนิน 491 แล้ว พลโทกิตติ รัตนฉายา แม่ทัพภาคที่ 4 ได้รายงานสรุปสถานการณ์ให้ฝ่ายกองบัญชาการทหารสูงสุด และรัฐบาลทราบพร้อมทั้งสั่งการให้กองกำลังฝ่ายไทย ได้แก่ ตำรวจตระเวนชายแดนที่ 41 ทหารพรานจากกรมทหารพรานที่ 45 จังหวัดสุราษฎร์ธานี และทหารราบจากกรมทหารราบที่ 25 พัน 1 ค่ายเขตอุดมศักดิ์ จังหวัดชุมพร พร้อมอาวุธหนักและอาวุธเบาครบมือวางกำลังตั้งพื้นที่เนิน 491 ไว้ พร้อมปะทะเมื่อได้รับคำสั่ง (เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1992)^๙

ทหารพม่ายึดเนิน 491 ไว้นานกว่า 8 เดือน โดยไม่ยอมถอนกำลังกลับออกไป เพราะเกรงว่ากองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงและสมาชิกอีกสามกลุ่ม จะยึดเนินแห่งนี้ไว้เป็นฐานที่มั่นปฏิบัติการก่อการร้ายในสหภาพพม่า ทั้งทางบกและทางทะเล ระหว่างสถานการณ์ตึงเครียดบริเวณชายแดนไทย-พม่า นั้น พลเอกวิมล วงศ์วานิช ผู้บัญชาการทหารบก และ พลโทกิตติ รัตนฉายา ได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมฐานปฏิบัติการของตำรวจตระเวนชายแดนที่บ้านสันตินิมิต และรับฟังการบรรยายสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติและสถานการณ์กรณีเนิน 491 (ต้นเดือนธันวาคม ค.ศ. 1992)^{๑๐}

^๘ มติชน 6 (ธันวาคม 2535) : 1.

^๙ ผู้จัดการรายวัน 8 (ธันวาคม 2535) : 22.

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า 22.

เพื่อที่จะแก้ปัญหาชายแดนรัฐบาลไทยได้ดำเนินการเจรจา ทั้งทางทหารและทางการเมือง กล่าวคือ พลอากาศเอกวรรณภ อภิจारी* ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้แทนฝ่ายทหารติดต่อเจรจากับผู้แทนฝ่ายทหารพม่า ที่กรุงย่างกุ้ง เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ.1992 การเจรจาในวันนี้มีความสำคัญมากเพราะเป็นการเจรจาครั้งสุดท้ายทางทหาร หากไม่บรรลุวัตถุประสงค์ คือ ขอให้ทหารพม่าถอนกำลังออกจากเนิน 491 ทั้งสองฝ่ายจะต้องเจรจาทางด้านการเมืองอีกครั้งหนึ่ง โดยกระทรวงการต่างประเทศจะต้องรับผิดชอบต่อไป

แม้ว่าการณีความขัดแย้งเนิน 491 จะสามารถตกลงกันได้ด้วยการเจรจา และมีการลงนามร่วมกันทั้งสองประเทศโดยจัดตั้ง "คณะกรรมการร่วมเพื่อความร่วมมือทวิภาคีระหว่างไทยกับพม่า" เมื่อวันที่ 21 มกราคม ค.ศ.1993 แล้วก็ตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าก็ไม่จัดว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีนัก¹¹

สาเหตุที่รัฐบาลทหารพม่าให้ความสำคัญต่อเนิน 491 ค่อนข้างสูง เพราะพลตรีเพลโซ่ หรือ โอลิเวอร์ ผู้บัญชาการกองพลน้อยที่ 4 ผู้สร้างกองเรือกะเหรี่ยงในเขตมะริด-ทวาย ได้เข้ามามีบทบาทในการควบคุมการทำประมงเรือประมง การสำรวจขุดเจาะก๊าซธรรมชาติและน้ำมันบริเวณทะเลอันดามัน เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่าภายใต้การนำของพลเอกตานฉ่วย ใช้นโยบายเปิดประเทศให้นักลงทุนต่างชาติ เข้าไปกอบโกยทรัพยากรธรรมชาติภายในสหภาพพม่า เพื่อเป็นเงินทุนมาซื้ออาวุธปราบปรามชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ แต่ปัญหาอยู่ที่ชนกลุ่มน้อยเป็นผู้ครอบครองทรัพยากรส่วนใหญ่

¹¹ กรมข่าวทหารอากาศ กองบัญชาการกองทัพอากาศ, "ประมาณสถานการณ์ข่าวกรองทหารอากาศ ภัยคุกคามต่อประเทศไทย สิงหาคม 2536-กรกฎาคม 2542", หน้า 28.

* พลอากาศเอกวรรณภ อภิจारी ผู้บัญชาการทหารสูงสุด เป็นผู้แทนฝ่ายทหารไทยเดินทางไปกรุงย่างกุ้ง วันที่ 7-10 ธันวาคม ค.ศ.1992

ทำให้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อยทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น¹²

กรณีความขัดแย้งระหว่างไทยกับพม่ามีมานานแล้ว เหตุการณ์ที่ทหารพม่ายึดเนิน 491 นั้น นับเป็นจุดระเบิดของความขัดแย้ง แต่รัฐบาลไทยจำเป็นต้องยึดระบบประชาธิปไตยไว้ เป็นมาตรฐานในการกำหนดนโยบายต่างประเทศต่อสหภาพพม่า จึงต้องให้ความสนใจต่อสถานการณ์การต่อสู้ของกลุ่มต่อต้านรัฐบาลพม่าและกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ด้วย

2. กรณีตำรวจตระเวนชายแดน 3 คน หายไปในระหว่างการปฏิบัติการหาข่าว

เมื่อต้นเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1992 ตำรวจตระเวนชายแดน 3 คน หายไปในระหว่างการปฏิบัติการหาข่าว บริเวณรอยต่อจังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ คือ พื้นที่ป่าบ้านบางกลอย ตำบลสองพี่น้อง กิ่งอำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากตำรวจตระเวนชายแดนส่งกำลังเข้าไปค้นหาผู้สูญหาย และพบว่าเสียชีวิตแล้ว 2 คน อีก 1 คนหาไม่พบ สันนิษฐานว่า การเสียชีวิตของตำรวจตระเวนชายแดน คือ ถูกกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยที่ตั้งฐานผลิตยาเสพติดฆ่า เพราะเข้าไปใกล้ฐานผลิตยาเสพติดที่ใหญ่มาก มีกำลังพลมากกว่า 300 คน

ต่อมาเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 1992 กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สั่งให้เปิด "ยุทธการนเรศวร" เพื่อปฏิบัติการกวาดล้างกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยบริเวณรอยต่อจังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ แต่แผนการดังกล่าวต้องยุติลง เมื่อหน่วยลาดตระเวนภาคพื้นรายงานว่าไม่พบฐานยาเสพติด คาดว่าชนกลุ่มน้อยคงหลบหนีไปหมดแล้ว¹³

¹² ผู้จัดการรายวัน 8 (ธันวาคม 2535) : 22.

¹³ กรุงเทพธุรกิจ 3 (ธันวาคม 2535) : 9.

3. กรณีทหารพม่ากักตัวเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย¹⁴

เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม ค.ศ.1992 คณะเจ้าหน้าที่หน่วยประสานงานร่วมชายแดนไทย-พม่า ร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน และเจ้าหน้าที่ตำรวจ 12 คน ได้เดินทางไปพบเจรจากับทหารพม่าที่ค่ายห้วยปางลาว เขตสหภาพพม่า มีร้อยโทเดวิด ผบ.ร้อย 2 พัน. คร.102 เป็นหัวหน้า เพื่อขอให้ปล่อยตัวราษฎรไทย จำนวน 6 คน ที่ทหารพม่าจับกุมไว้ตั้งแต่เดือนกันยายน ค.ศ.1992 แต่ปรากฏว่าทหารพม่าได้กักตัวเจ้าหน้าที่ทั้ง 12 คนไว้ และตั้งข้อต่อรองว่าให้แจ้งที่อยู่ของทหารพม่าจำนวน 21 คน ซึ่งถูกชนกลุ่มน้อยจับกุมไปในระหว่างการสู้รบตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน ค.ศ.1992 หรือถ้าเป็นไปได้ให้นำตัวกลับมา

เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม ค.ศ.1992 ได้มีการประชุมร่วมกันระหว่างพลโทยั้งยส โชติพิมาย แม่ทัพภาคที่ 3 ผู้กำกับการตำรวจภูธรเขต 7 และผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ฯลฯ เพื่อหาทางช่วยเหลือคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยที่ถูกทหารพม่าควบคุมตัวไว้ และได้ส่งพันเอกชยุติ บุญปาน ผู้บังคับการชุดควบคุมที่ 35 อำเภอแม่สะเรียง พร้อมคณะรวม 4 คน เดินทางไปเจรจากับทหารพม่าที่ห้วยปางลาว เพื่อขอให้ปล่อยตัวคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ และทหารพม่าได้นำคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยจำนวน 10 คน เดินทางไปยังบ้านใหม่ เพื่อพบเจรจากับพลตรีหม่องเอ ผู้บัญชาการทหารบกภาคตะวันออกของสหภาพพม่า ต่อมา ได้ปล่อยราษฎรไทย 2 คน ให้เดินทางกลับมากับคณะของพันเอกชยุติ บุญปาน จนกระทั่งวันที่ 8 ตุลาคม ทหารพม่าจึงได้ปล่อยตัวคณะเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยทั้ง 10 คน เดินทางกลับประเทศไทยโดยปลอดภัย¹⁵

¹⁴ ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ตุลาคม 2535", หน้า 42-43.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 43.

กรณีนี้นับว่าเป็นปมที่ท้าทายรัฐบาลไทยอย่างมาก เพราะปรากฏว่าฝ่ายไทยต้องดำเนินการทุกวิถีทางที่จะขอให้ทหารพม่าปล่อยตัวเจ้าหน้าที่-ฝ่ายไทยและราษฎรไทยดังกล่าว ทั้งการเรียกตัวเอกอัครราชทูตพม่าประจำประเทศไทยมาพบ การยื่นคำขาดจะใช้มาตรการขั้นเด็ดขาดกับชาวพม่าในประเทศไทย สิ่งทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และเรียกตัวเอกอัครราชทูตไทยประจำสหภาพพม่ากลับ แต่กว่าทหารพม่าจะปล่อยตัวเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยและราษฎรไทยทั้งหมด ก็ล่วงเลยไปถึงวันที่ 13 ตุลาคม ค.ศ. 1992

ปัญหาที่ปรากฏขึ้นอย่างต่อเนื่องกับบริเวณชายแดนไทย-พม่า ดังกล่าว ตามข้อเท็จจริงแล้ว "รากเหง้าของปัญหา" เกิดจากรัฐบาล-ทหารพม่าเอง แต่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งสิ้น กรณีพิพาทเนิน 491 เป็นเพียงจุดเริ่มต้นพร้อมที่จะประทุขึ้นมาได้ตลอดเวลา トラบิตที่ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่ายังอยู่บนความไม่แน่นอนของเส้นเขตแดน

ปัญหาเส้นเขตแดนไทย-พม่า

1. ปัญหาบริเวณแม่น้ำปากจั่น หรือแม่น้ำกระบุรี^{1๕}

สืบเนื่องจากสนธิสัญญาไทย-อังกฤษ ค.ศ. 1868 มีความไม่ชัดเจนเพียงพอ เพราะกล่าวไว้แต่เพียงว่า "ลำน้ำปากจั่นเป็นกลาง เป็นเขตแดนฝ่ายละฟาก เกาะในแม่น้ำปากจั่นริมฝั่งอังกฤษเป็นของอังกฤษ ริมฝั่งไทยเป็นของไทย เกาะขวางท่ามะลิวัลย์เป็นของไทยทั้งสิ้น..." ข้อความดังกล่าวขาดรายละเอียด โดยเฉพาะพิกัดทางภูมิศาสตร์ตำบลชื่อ เกาะก็มีเฉพาะเกาะใหญ่ ๆ เท่านั้น นอกจากนั้นเกาะเล็ก ๆ อีกหลาย เกาะก็ได้ปรากฏตามแผนที่ประกอบแนบท้ายสัญญา ดังนั้น จึงเกิดปัญหาในเรื่องกรรมสิทธิ์เหนือเกาะในบริเวณปากแม่น้ำปากจั่นรวม 3 เกาะ คือ เกาะคาม (เนื้อที่ 4 ไร่) เกาะหลาม (เนื้อที่ 150 ไร่) และเกาะซันก

^{1๕} คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "เรื่อง ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 55.

(เนื้อที่ 3 ไร่) อำเภอเมือง จังหวัดระนอง โดยสหภาพพม่าได้กำหนดอาณาเขตทางทะเลของตน ในบริเวณนี้ให้ครอบคลุม 3 เกาะดังกล่าว โดยอ้างแผนที่เดินเรือของอังกฤษปี ค.ศ. 1948 ส่วนประเทศไทยก็ได้กำหนดอาณาเขตทางทะเลครอบคลุม 3 เกาะนี้เช่นเดียวกัน

ปัญหา 3 เกาะดังกล่าวนี้ เป็นปัญหาที่ตกลงกันได้ยาก เนื่องจากประเทศไทยและสหภาพพม่ามีความขัดแย้งในด้านหลักฐาน แต่ผลจากการสำรวจของ "คณะกรรมการชายแดนทั่วไปไทย-พม่า" ปรากฏว่าไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะยืนยันว่า เกาะหลามและเกาะชันกอยู่ในเขตประเทศไทย นอกจากเกาะคาม (เกาะคิน) ซึ่งราษฎรไทยอาศัยอยู่ โดยฝ่ายสหภาพพม่ามิได้ทักท้วง ปัจจุบัน ปัญหานี้ยังมิได้มีการพิจารณากันอย่างเป็นทางการ นอกจากมีการประชุมในเรื่องอื่น ๆ แล้ว ฝ่ายไทยได้สอบถามฝ่ายสหภาพพม่าถึงปัญหา 3 เกาะนี้ แต่ฝ่ายพม่ายืนยันว่า เกาะคาม เกาะหลาม และเกาะชันก เป็นของสหภาพพม่า

2. ปัญหาบริเวณบ้านเจดีย์สามองค์¹⁷

บ้านเจดีย์สามองค์มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งเขตประเทศไทยและสหภาพพม่า* แต่พื้นที่ดังกล่าวอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระและกลุ่ม-

---

¹⁷ คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "เรื่อง ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 55-57.

* เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1981 ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้มีบัญชาอนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการเกี่ยวกับชายแดนไทย-พม่าขึ้นอีกชุดหนึ่ง มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการและผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ ได้แก่ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เอกอัครราชทูตไทยประจำสหภาพพม่า กรมแผนที่ทหาร กรมการปกครอง กรมการเมือง กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กรมอุทกศาสตร์ กองบัญชาการทหารสูงสุด และกระทรวงมหาดไทย คณะกรรมการ ฯฯ มีอำนาจหน้าที่ในการเจรจากับฝ่ายพม่าเกี่ยวกับปัญหาเส้นเขตแดนไทย-พม่า

มอญอิสระ โดยกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระได้ตั้งด่านเก็บภาษีที่ "ค่ายบ้านเจดีย์-สามองค์" ส่วนกลุ่มมอญอิสระได้ตั้งด่านเก็บภาษีที่ "ตลาดบ้านเจดีย์สามองค์" ทั้งสองค่ายอยู่ในเขตสหภาพพม่าติดกับเขตประเทศไทย บริเวณบ้านเจดีย์-สามองค์ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ทำหน้าที่เก็บภาษีเถื่อนเข้า - ออก ผ่านแดนช่องทางเจดีย์สามองค์ที่ได้จากการทำไร่กัญชา ป่าไม้ และเรียกค่าคุ้มครองจากคนไทยที่เข้าไปดำเนินการทำป่าไม้และเหมืองแร่ในเขตอิทธิพล เพื่อจัดหารายได้ส่วนหนึ่งบำรุงกองกำลังในการต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า กองกำลังในเขตนี้ประกอบด้วยกลุ่มมอญอิสระที่เป็นมวลชนประมาณ 3,000 คน เป็นกองกำลังติดอาวุธประมาณ 120 คน และกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระติดอาวุธประมาณ 100 คน และมวลชนอีกจำนวนหนึ่งประมาณ 10,000 คน

เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม ค.ศ. 1984 ทหารพม่าประมาณ 700-800 คน เข้าโจมตีกวาดล้างกองกำลังกะเหรี่ยง "ค่ายบ้านเจดีย์สามองค์" เขตสหภาพพม่า ห่างจากเขตประเทศไทยด้านบ้านเจดีย์สามองค์ไปทางตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 1.5 กิโลเมตร และสามารถยึดค่ายดังกล่าวไว้ได้ ต่อมาในวันเดียวกันทหารพม่าได้ทำการกวาดล้างกลุ่มมอญอิสระ ที่บริเวณตลาดบ้านเจดีย์สามองค์ในเขตสหภาพพม่าและเขตประเทศไทย ทำให้บ้านเรือนราษฎรทั้งมอญและไทยถูกเผาจำนวน 20 หลัง มีราษฎรมอญอพยพเข้ามาอยู่ในเขตประเทศไทย ทหารพม่ายึดพื้นที่ไว้จนถึงวันที่ 7 พฤษภาคม ค.ศ. 1984 จึงถอนกำลังพลกลับพร้อมกับอ้างสิทธิ์เหนือดินแดนบ้านเจดีย์สามองค์ทั้งหมด ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่สหภาพพม่าได้หยิบยกเรื่องเขตแดนด้านบ้านเจดีย์สามองค์นี้ เป็นปัญหากับประเทศไทย และการกวาดล้างในเขตนี้ ทหารพม่าได้กระทำพร้อม ๆ กับการกวาดล้างกำลังของกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระด้าน "ค่ายแม่ตะวอ" ตรงข้ามบ้านแม่ตะวอ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ทั้งนี้ยังไม่มีผลการเจรจาตกลงกันในปัญหาบริเวณนี้

ฝ่ายรัฐบาลไทยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยจัดการประชุมร่วมกับผู้แทนฝ่ายรัฐบาลทหารพม่า เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม ค.ศ. 1984 และมีข้อยุติว่าเขตแดนประเทศไทยจะต้องเลี้ยวออกไปจากด้านเจดีย์สามองค์ไปจรด

แนวเขตด้านตะวันตกที่ "พญาธูสูทุง-เจดีย์สามองค์-ควิวอทุง" ให้จัดทำ
 หมุดหลักเขตแดน หรือเครื่องหมายบริเวณควิวอทุง ดำเนินการชี้แจงให้
 ราษฎรไทยในพื้นที่ได้เส้นเขตแดน ตามแนวเขตด้านตะวันตกว่าพื้นที่นี้เป็น
 ของประเทศไทย และราษฎรไทยที่อาศัยอยู่ติดพื้นที่ดังกล่าวอาจพิจารณา
 ให้สัญชาติไทย ตามหลักกฎหมายว่าด้วยเขตแดน ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหา
 ดังกล่าว ให้ดำเนินการจัดตั้งหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดนโดยด่วน
 การดำเนินการและสิ่งปลูกสร้างตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกให้ดำเนินการ
 ในเขตประเทศไทย ให้ดำเนินการปราบปรามโดยการลาดตระเวนติด
 อาวุธเข้าไปในเขตพื้นที่ดังกล่าว เพื่อแสดงสิทธิ์เหนือดินแดน รวมทั้ง
 ชี้แจงทำความเข้าใจแก่ราษฎรในกรณีที่ทหารพม่าล่องล้ำเข้ามาในเขต
 ประเทศไทย ให้เจรจาด้วยสันติวิธี แต่หากฝ่ายทหารพม่าเริ่มปฏิบัติการ
 ทางทหารก่อน ให้ตอบโต้ไปตามควรแก่กรณีเพื่อปกป้องผลประโยชน์
 รักศักดิ์ศรี และอธิปไตยของชาติ ปัญหาขณะนี้ คือ ยังหาจุด
 "ควิวอทุง" ไม่พบ

3. ปัญหาบริเวณดอยกลาง¹⁸

ดอยกลางเป็นยอดเขาลูกหนึ่งในเทือกเขาแดนลาว ทางภาคเหนือ
 ของประเทศไทย ตั้งอยู่ในเขตตำบลแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่ บนสันเขา
 ดอยกลางมีหมู่บ้านปางแสนเครือ บ้านปางตันเตือ บ้านปางตันซ้อง และ
 บ้านดอยกลาง อยู่ในเขตอำเภอแม่ฮ้อย แนวพรมแดนไทย-พม่า ประเทศ-
 ไทยถือว่าการแบ่งเส้นเขตแดนนั้นถือว่าเป็นไปตามสันของดอยกลาง แต่หลัง
 จากพม่าได้รับเอกราชแล้ว สหภาพพม่าได้ตั้งค่ายทหารอยู่ที่ดอยผ้าห่มปก
 และดอยกลาง เรียกเก็บภาษีต่าง ๆ จากชาวบ้านดอยกลาง โดยรัฐบาล-
 ทหารพม่าถือว่าเป็นหมู่บ้านอยู่ในเขตสหภาพพม่า

สำหรับที่มาของปัญหานี้ คือ เมื่อปี ค.ศ. 1983 ไทยและอังกฤษ
 ได้ตกลงปักปันเขตแดนที่บริเวณดังกล่าว โดยใช้แนวสันดอยผ้าห่มปก -
 ดอยห้วยฮะ - ดอยหลักแตง แต่เกิดคลาดเคลื่อนมาเป็นสันดอยผ้าห่มปก -

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 57-58.

ดอยกลาง - ดอยหลักแต่ต่าง ซึ่งความคลาดเคลื่อนนี้อาจจะเกิดจากการเขียนแผนที่ ซึ่งกระทำขึ้นภายหลัง เพราะสมัยนั้นฝ่ายไทยยังไม่มีเจ้าหน้าที่ทำแผนที่ที่มีความชำนาญอย่างอังกฤษ ประเทศไทยจึงต้องตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ คือ ดอยฮะนี้อยู่ทางเหนือของดอยกลางประมาณ 3 - 4 กิโลเมตร ปัจจุบันไทยขาดพื้นที่ไปไม่น้อยกว่า 30 ตารางกิโลเมตร บ้านปางต้นซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยทางด้านเหนือเป็นของสหภาพพม่า ทางด้านใต้เป็นของประเทศไทย รวมทั้งบ้านดอยกลางเป็นของฝ่ายสหภาพพม่า แต่มีวัดจุฬามณี และราษฎรไทยอาศัยอยู่ ปัจจุบัน ยังไม่มีการหยิบยกปัญหานี้ เปรียบเทียบกับสหภาพพม่า

จากการตรวจสอบของฝ่ายไทยเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 1969 นั้น ปรากฏผลดังนี้

- ตามหลักการกำหนดเส้นเขตแดนที่เป็นภูเขา จะถือสันดอยที่สูงกว่าเป็นแนวพรมแดน ซึ่งในกรณีนี้ดอยหัวฮะอยู่สูงกว่าดอยกลางอย่างเห็นได้ชัด และสันดอยหัวฮะมีแนวต่อเนื่องมากกว่าสันดอยกลาง จึงน่าจะเป็นเส้นเขตแดนมากกว่าสันดอยกลาง

- แนวพรมแดนน่าจะเป็นสันดอยผ้าห่มปก - ดอยหัวฮะ - ดอยหลักแต่ต่าง เพราะสันปันน้ำของดอยหัวฮะอยู่สูงกว่าสันปันน้ำของดอยกลาง

- ไม่ปรากฏหลักเขตที่แน่ชัดบนสันดอยกลาง แต่จากการบอกเล่าของชาวบ้าน และชาวเขาที่เคยเดินทางผ่านเขตแดนไทย-พม่าว่า ได้พบหลักเขตเป็นหลักหินอยู่ในเขตสหภาพพม่าที่ดอยหัวฮะ

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันยังไม่สามารถหาหลักฐานทางกฎหมายมาสนับสนุนได้และฝ่ายไทยก็ยังมีได้นำเรื่องนี้มาเจรจากับฝ่ายสหภาพพม่า

4. ปัญหาบริเวณแม่น้ำเมยและการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือเกาะกลางแม่น้ำเมย¹⁹

แม่น้ำเมยเป็นเส้นกั้นแดนระหว่างอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก กับเมืองเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง ของสหภาพพม่า ปัญหาบริเวณนี้เกิดขึ้น

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 58-59.

เนื่องจากระหว่างเดือนเมษายน ค.ศ. 1981 - พฤษภาคม ค.ศ. 1982 ฝ่ายสหภาพพม่าได้สร้างหลักรอ บริเวณตรงข้ามที่บ้านห้วยม่วง จำนวน 4 หลักรอ บ้านริมเมย 13 หลักรอ และบ้านท่าอาก ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 6 หลักรอ รวมทั้งสิ้นจำนวน 23 หลักรอ และหลักรอไม้ไผ่อีก 2 หลักรอ ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้กระแสน้ำกัดเซาะตามริมฝั่งสหภาพพม่า แต่ส่งผลให้กระแสน้ำพุ่งมายังเขตประเทศไทยลึกเข้ามาประมาณ 2-3 เมตร ตั้งแต่บริเวณบ้านห้วยม่วง จนถึงบ้านริมเมย ซึ่งอาจจะทำให้ประเทศไทยต้องเสียดินแดนไปประมาณ 187.5 ไร่ ราษฎรไทยบริเวณบ้านห้วยม่วงและบ้านริมเมย จึงร่วมมือกันสร้างหลักรอไม้ไผ่ขึ้นเมื่อกลางเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1981 จำนวน 3 หลักรอ

ต่อมาเมื่อวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1982 สภาดำบลท่าสายลวดได้รับอนุมัติการสร้างหลักรอกันน้ำ จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1983 ฝ่ายไทยได้สร้างหลักรอบริเวณบ้านห้วยม่วง และบ้านริมเมยไปแล้ว 18 หลักรอ และหลักรอไม้ไผ่เพื่อปิดร่องน้ำระหว่างเกาะกลางแม่น้ำเมยกับฝั่งไทยอีก 2 หลักรอ

เมื่อวันที่ 16 เมษายน ค.ศ. 1982 ทหารพม่าได้ข้ามมาถอนเสาไม้สำหรับทำหลักรอกันน้ำของฝ่ายไทยจำนวน 70 ต้น และเผาบ้านพักคนงานเสียหาย 1 หลัง ค่าเสียหายประมาณ 9,200 บาท ซึ่งเป็นบริเวณที่ฝ่ายไทยสร้างหลักรอหลักที่ 6 และหลักรอไม้ไผ่ที่บริเวณเกาะกลางแม่น้ำเมย อย่างไรก็ตามฝ่ายพม่าได้ยินยอมชดเชยค่าเสียหาย และตกลงที่จะกล่าวแสดงความเสียใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ฝ่ายพม่ามิได้มาตามนัดหมาย เพราะไม่ต้องการให้สื่อมวลชนไทยทำข่าวและถ่ายภาพ

สำหรับเกาะกลางแม่น้ำเมยดังกล่าวนี้ มีเนื้อที่ประมาณ 150 ไร่ แต่เมื่อกระแสน้ำเปลี่ยนทางเดินในปี ค.ศ. 1980 ทำให้ร่องน้ำบริเวณเกาะเปลี่ยนจากอยู่ในเขตประเทศไทยไปอยู่ในเขตสหภาพพม่า แต่ราษฎรไทยก็เข้าไปปลูกพืชไร่ นอกจากนั้นยังมีราษฎรพม่าเข้าไปอาศัยอยู่ด้วย ทำที่ของฝ่ายไทยและฝ่ายพม่าเกี่ยวกับเกาะกลางแม่น้ำเมยนั้น ปรากฏว่าฝ่ายพม่าได้ยื่นบันทึกช่วยจำเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 1983 อ้างกรรมสิทธิ์เหนือเกาะดังกล่าว พร้อมทั้งขอให้ฝ่ายไทยห้ามราษฎรพม่าปลูก

หรือเก็บเกี่ยวบนเกาะ ในกรณีที่มีการก่อสร้างหลักรอเพื่อป้องกันกระแสน้ำ
เข้าฝั่ง ขอให้มีการหารือกันก่อน ส่วนฝ่ายไทยนั้นได้แสดงท่าทีเมื่อวันที่
20 ตุลาคม ค.ศ. 1983 อ้างกรรมสิทธิ์เหนือเกาะดังกล่าวเช่นเดียวกัน
และจะใช้วิธีการเจรจาเพื่อหาข้อยุติต่อไป โดยระงับการสร้างหลักรอใน
บริเวณดังกล่าว แต่เพื่อป้องกันตลิ่งพังฝ่ายไทยได้ทำเขื่อนหินตามแนวยาว
ของตลิ่งฝั่งประเทศไทยบริเวณบ้านริมเมย ตำบลท่าสายลวด อำเภอ-
แม่สอด จังหวัดตาก สูง 3 เมตร ยาว 400 เมตร ส่วนปัญหาอธิปไตย
ของเกาะยังไม่มีความคืบหน้าในการเจรจา

ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า²⁰

ผลจากการสู้รบระหว่างทหารพม่ากับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย
ต่าง ๆ บริเวณชายแดนไทย-พม่า และจากการที่สถานการณ์ทางด้าน
เศรษฐกิจและการเมืองในสหภาพพม่ายังมีความยุ่งยาก ทำให้ประชาชนพม่า
จำนวนมากได้หลบหนีเข้าไปพักพิงในประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดต่อกับ
สหภาพพม่า โดยเฉพาะประเทศไทย ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าเพราะ
เศรษฐกิจและการเมืองในสหภาพพม่ายังมีความยุ่งยาก ผู้หลบหนีเข้าเมือง
สัญชาติพม่าโดยผิดกฎหมายมีจำนวนมาก และสร้างปัญหาแก่ประเทศไทย
บริเวณพื้นที่ชายแดน 3 จังหวัด คือ จังหวัดตาก จังหวัดกาญจนบุรี และ
จังหวัดระนอง เนื่องจาก มีพื้นที่และช่องทางที่สามารถติดต่อกับสหภาพพม่า
ได้โดยสะดวก ได้แก่

---

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4-5. (โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 4
นโยบายของรัฐบาลไทยต่อชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง)

- ด้านอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก กับเมืองเมียวดี (รัฐกะเหรี่ยง)
  - ด้านอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี กับบ้านเจดีย์สามองค์
  - ด้านอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี กับช่องหินกอง และบ้านปี่ลือก
  - ด้านอำเภอเมือง จังหวัดระนอง กับอำเภอเกาะสอง
- ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าในประเทศไทย* เมื่อเดือน กรกฎาคม ค.ศ. 1992 มีจำนวนประมาณ 250,000 - 350,000 คน แยกประเภทได้ดังนี้²¹

- 1) ผู้ที่เข้ามาก่อนวันที่ 9 มีนาคม ค.ศ. 1976 ที่ทางราชการ เรียกว่า "ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า" จำนวนประมาณ 18,000 คน
- 2) ผู้ที่เข้ามาหลังจากวันที่ 9 มีนาคม ค.ศ. 1976 ด้วยเหตุผล ทางด้านเศรษฐกิจ และตั้งหลักแหล่งถาวรในประเทศไทยแล้ว มีจำนวน ประมาณ 33,000 คน
- 3) ผู้หลบหนีจากการสู้รบในสหภาพพม่าในช่วงปี ค.ศ. 1984 - 1992 เข้ามาอยู่ในพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า จำนวนประมาณ 50,000 คน
- 4) ผู้ลักลอบเข้ามาทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนไทย-พม่า และ จังหวัดอื่น ๆ จำนวนประมาณ 100,000 - 200,000 คน (สถิติไม่แน่นอน)
- 5) นักศึกษาพม่าหลบหนีการปราบปรามเข้ามาอยู่ในประเทศไทย จำนวนประมาณ 2,500 คน

หลังจากพลเอกชอหม่องได้ทำรัฐประหารในสหภาพพม่า เมื่อวันที่ 18 กันยายน ค.ศ. 1988 แล้ว นักศึกษาพม่าที่หลบหนีการปราบปราม ของรัฐบาลพม่า ได้เข้าร่วมกับกองกำลังติดอาวุธต่อต้านรัฐบาลทหารพม่า

²¹ คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "ปัญหาชายแดน ด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 4-5.

* โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 4 นโยบายของรัฐบาลไทยต่อชน กลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง

ตามบริเวณชายแดนไทย-พม่า และบางส่วนได้เข้ามาเคลื่อนไหวต่อต้าน
รัฐบาลทหารพม่าในกรุงเทพฯ นักศึกษาพม่าดังกล่าวแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม
คือ

(1) กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยโดยนักศึกษาม่าทั้งหมด (ABSDF)
อาศัยอยู่ตามชายแดนไทย-พม่าร่วมกับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ
โดยเฉพาะกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระกลุ่ม ABSDF ได้จัดตั้งสำนักงานขึ้นที่
กรุงเทพฯ โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศไทย
และต่างประเทศ กิจกรรมหลักของกลุ่ม ABSDF ได้แก่ การจัดทำวารสาร
DAWN ออกเผยแพร่แก่ผู้สนใจทั้งในประเทศและนอกประเทศ รวมทั้งมีการ
ติดต่อกับองค์กรและรัฐบาลต่างประเทศ เพื่อขอรับการสนับสนุนการต่อต้าน
รัฐบาลทหารพม่า ในประเด็นที่ว่าไม่เป็นประชาธิปไตยและละเมิดสิทธิ-
มนุษยชน มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการเผยแพร่ข่าวสารการเคลื่อนไหวของ
นักศึกษาม่าที่เข้าร่วมกับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ต่อสู้กับ
รัฐบาลทหารพม่า

(2) องค์กรแห่งชาติตักศึกษาม่าโพ้นทะเล (ONSOB) เป็น
กลุ่มที่แยกตัวออกมาจากกลุ่ม ABSDF เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับแนวทางการ
เคลื่อนไหวด้วยวิธีการรุนแรง กลุ่ม ONSOB มีวัตถุประสงค์เพื่อเรียกร้อง
ประชาธิปไตยจากรัฐบาลทหารพม่า โดยใช้แนวทางการต่อสู้ด้วยวิถีทางการ
เมือง และแสวงหาการสนับสนุนจากต่างประเทศ เพื่อกดดันรัฐบาลทหาร
พม่าให้คืนอำนาจประชาธิปไตยแก่ประชาชน กับให้นานาประเทศรับทราบ
ถึงข้อเท็จจริงที่นักศึกษาและประชาชนพม่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และกดขี่
จากรัฐบาลทหารพม่า

สำหรับการเข้ามาเคลื่อนไหวของนักศึกษาม่าในประเทศไทยนั้น
ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าไม่น้อย เพราะ
รัฐบาลทหารพม่าหวาดระแวงว่า รัฐบาลไทยให้การสนับสนุนกลุ่มต่อต้าน
รัฐบาลทหารพม่า นอกจากนี้ ยังเป็นภาระของรัฐบาลไทยที่ต้องเสีย
งบประมาณจำนวนมากในการควบคุมดูแล และช่วยเหลือผู้หลบหนีเข้าเมืองตาม
หลักมนุษยธรรม โดยเฉพาะด้านการแพทย์ การอนามัย และสาธารณสุขโรค
ต่าง ๆ นอกจากนั้น เมื่อผู้หลบหนีเข้าเมืองเดินทางออกนอกพื้นที่ควบคุม

ยังได้ก่อปัญหาการแย่งอาชีพและที่ทำกินของราษฎรไทย รวมทั้งเป็นสาเหตุที่ทำให้รัฐบาลและองค์กรเอกชนในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศตะวันตก กัดดันรัฐบาลไทยไม่ให้มีการควบคุมตัว และให้ผู้หลบหนีเข้ามาในประเทศไทย เหล่านั้นมีฐานะเป็นผู้อพยพอีกด้วย

ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าเป็นปัญหาแรงงานต่างด้าว มีอยู่ประมาณ 50,000 คน และแรงงานจากผู้อพยพหลบหนีภัยสงครามในการปราบปรามชนกลุ่มน้อยของรัฐบาลทหารพม่า ซึ่งทางจังหวัดตากได้จัดให้อยู่ในศูนย์อพยพจำนวน 10 ศูนย์ อีกไม่ต่ำกว่า 45,000 คน ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีอนุโลมให้จ้างแรงงานเหล่านี้ได้ แต่ในด้านปฏิบัติยังไม่ชัดเจน ทำให้คนไทยไม่กล้าที่จะจ้างแรงงานเหล่านี้ให้เป็นกิจลักษณะได้ จึงทำให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าเหล่านี้ ต้องหลบหนีเข้าไปหางานทำในเมืองหลวง คือ ที่กรุงเทพฯ และตามต่างจังหวัดมากมาย โดยซื้อเท็จจริงแล้วทางการของไทยก็ไม่สามารถผลักดันให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองเหล่านี้กลับไปยังประเทศของตนได้ เนื่องจากเขตแดนของทั้งสองประเทศนี้กว้างมาก จึงป้องกันการเข้าออกไม่ได้ ประกอบกับทางสหภาพพม่าไม่มีแหล่งงานให้ราษฎรของตนทำได้ จึงทำให้ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าต้องอาศัยอยู่ในเขตประเทศไทย หอการค้าจังหวัดตาก²² ได้มองเห็นถึงมนุษยธรรมและเพื่อให้พวกต่างด้าวเหล่านี้มีงานทำ เพื่อประทังชีวิตไปจนกว่าทางการสหภาพพม่า ยอมรับพวกนี้กลับไป โดยการขอให้จ้างแรงงานเหล่านี้ได้ถูกต้องตามกฎหมาย และขอตั้งพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้จ้างแรงงานเหล่านี้ได้และมีอัตราค่าจ้างลอยตัวอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะจูงใจโรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานมากเข้ามาตั้งโรงงานได้ ซึ่งจะทำให้พวกที่หลบหนีเข้าเมืองเหล่านี้ไปหางานในจังหวัดต่าง ๆ และที่กรุงเทพฯ

²²ในปี ค.ศ. 1981 รัฐบาลได้ให้ความสนับสนุนหอการค้าเป็นตัวแทนฝ่ายเอกชนร่วมกับรัฐบาล ในคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชน (กรอ.) เพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นประธานกรรมการ และได้ก่อตั้งหอการค้าจังหวัดตากขึ้นในปี ค.ศ. 1984

จะได้เดินทางกลับมาทำงานในบริเวณชายแดนไทย-พม่า จะได้ไม่ไปสร้าง
ปัญหาให้กับสังคมในเมืองใหญ่ ๆ

ผลกระทบที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนไทย-พม่าทั้ง 3 ประการ
ดังกล่าว²³ จะเห็นได้ว่า "กองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง"
หรือ "กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง" นั้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง
และความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่ามากที่สุด เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่าได้
กำหนดยุทธศาสตร์ให้ชาวกะเหรี่ยงเป็นศัตรูอันดับหนึ่ง ที่รัฐบาลทหารพม่า
ต้องการปราบปรามอย่างเด็ดขาด แต่ฐานปฏิบัติการของชาวกะเหรี่ยงตั้งอยู่
ติดชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทยดังกล่าว ทหารพม่าจึงไม่อาจจะ
โจมตีกวาดล้างกองทหารกะเหรี่ยงได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ จนเป็น
สาเหตุให้รัฐบาลทหารพม่ากล่าวประณามว่า รัฐบาลไทยให้การสนับสนุนชน-
กลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง เป็นรัฐกันกระทบ รัฐบาลทหารพม่าจึงใช้ปัญหา
ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงนี้ เป็นเงื่อนไขในการเจรจาต่อรองในการค้า
ชายแดนไทย-พม่าและการลงทุนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทย ด้วย
การหวังเห็นว่าการเจรจาหรือปิดด่านศุลกากร ปิดด่านชักลากไม้ซุงใน
เขตสหภาพพม่า ตลอดจนการให้สัมปทานการทำไม้ การประมง การ
ทำเหมืองแร่ การเกษตรกรรม และการท่องเที่ยวของภาคเอกชนไทย
จากการที่สหภาพพม่ามีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย ทั้งทาง
ทิศเหนือและทิศตะวันตก มีระยะทางประมาณ 2,532 กิโลเมตร เฉพาะ
อำเภอด้านชายแดนทิศตะวันตกของจังหวัดตาก มีพื้นที่ติดต่อกับชายแดนด้าน
ตรงกลางของภาคตะวันออกเฉียงของสหภาพพม่ายาวตลอดไม่น้อยกว่า 350
กิโลเมตร ซึ่งในภาคนี้ของสหภาพพม่ามีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น

²³ ปัญหาที่เกิดขึ้นตามแนวชายแดนไทย-พม่าทั้ง 3 ประการ คือ

1. ปัญหากลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าและกองกำลังติดอาวุธ
ชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ
2. ปัญหาเส้นเขตแดนไทย-พม่า
3. ปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า

โดยเฉพาอำเภอมะละแหม่ง จังหวัดตาก อยู่ติดกับอำเภอมะเขวดี จังหวัด
กอกะริก รัฐกะเหรี่ยง ภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหารพม่า นั้น มี
ถนนสายมะเขวดี - กอกะริก - ย่างกุ้ง ซึ่งเป็นเมืองหลวงของสหภาพพม่า
มีระยะทางใกล้เคียงกันมากประมาณ 460 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากฝั่งทะเล-
อันดามันที่เมืองมะละแหม่ง ซึ่งเป็นเมืองตากอากาศและเป็นท่าเรือแห่งที่
สองของสหภาพพม่าไม่เกิน 190 กิโลเมตร เท่านั้น ในอดีตและในปัจจุบัน
การติดต่อด้านเศรษฐกิจทางบก ทั้งสองประเทศใช้เส้นทางเส้นนี้เป็นหลัก
สภาพถนนเป็นถนนลาดยาง จึงทำให้ศักยภาพในทางการค้าจะต้องพัฒนาขึ้น
เรื่อย ๆ และจะเป็นการเสริมโครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ ที่จะส่งสินค้า
ที่ผลิตได้ในภาคเหนือของประเทศไทย หรือมณฑลยูนนานของสาธารณรัฐ-
ประชาชนจีน ออกสู่ท่าเรือที่เมืองมะละแหม่ง นอกจากนี้ ยังเป็นประตู-
เมืองที่จะเดินทางไปสู่ทวีปยุโรป ต่อบังคลาเทศ อินเดีย ปากีสถาน
อิหร่าน ตุรกี เข้าสู่ทวีปยุโรปได้ และยุโรปตะวันออก ฉะนั้น การค้า
ชายแดน การลงทุนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนไทย การท่องเที่ยว และ
และอุตสาหกรรม จึงมีศักยภาพที่จะพัฒนาได้มากในภูมิภาคนี้²⁴

เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่ามีปัญหาในการสู้รบกับชนกลุ่มน้อยใน
บริเวณนี้ คือ กองทัพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ซึ่งชนกลุ่มน้อยนี้ได้ลอบ
โจมตีทหารพม่าและราษฎรพม่า และโจมตีตัดเส้นทางลำเลียงอาวุธ-
ยุทโธปกรณ์และสินค้าบริเวณถนนสายมะเขวดี - กอกะริก - มะละแหม่ง -
ย่างกุ้ง* อยู่เนื่อง ๆ จึงทำให้การเดินทางและการลำเลียงขนส่งใน
บริเวณนี้ยังไม่ปลอดภัย และรัฐบาลทหารพม่าได้กล่าวหาว่า รัฐบาลไทยยัง

²⁴ หอการค้าจังหวัดตาก, "เรื่อง สถานการณ์และภาวะการค้า
ชายแดนระหว่างไทย-สหภาพเมียนมาร์ สิงหาคม 2537", หน้า 20.

* สะพานมิตรภาพไทย-พม่า เป็นสะพานข้ามแม่น้ำเมย เชื่อม
ระหว่างอำเภอมะเขวดี จังหวัดกอกะริก (กรุกกริก) กับอำเภอมะละแหม่ง
จังหวัดตาก มูลค่าประมาณ 79.2 ล้านบาท วางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ 20
ตุลาคม ค.ศ. 1994 ระยะเวลาก่อสร้าง 18 เดือน

สนับสนุนชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงอยู่ จึงขอให้รัฐบาลไทยประกาศนโยบายชัดเจนที่จะไม่สนับสนุนชนกลุ่มน้อย หรือรัฐบาลไทยควรจะทำให้การสนับสนุนในการค้าชายแดน และการลงทุนภาคเอกชนไทยในสหภาพพม่ามากขึ้น เพราะสหภาพพม่ามีประชากรประมาณ 42,267,600 คน (สถิติ ค.ศ. 1993 รวมทั้งชนกลุ่มน้อยทั้งหมด) เป็นตลาดส่งออกและเป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญของไทย นอกจากนี้สหภาพพม่ากำลังประสบปัญหาขาดแคลนสินค้าอุปโภคและบริโภคแทบทุกชนิด และทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ของสหภาพพม่ายังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดแคลนทุนและเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สำคัญ คือ สหภาพพม่ามีแรงงานที่มีคุณภาพ (ความรู้ระดับมหาวิทยาลัย) แต่ค่าจ้างอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งจะทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง ธุรกิจมีแนวโน้มความเป็นไปได้สูงในการลงทุน สำหรับนักลงทุนไทยได้แก่ การลงทุน ด้านป่าไม้ การประมงและธุรกิจต่อเนื่อง การทำเหมืองแร่ การเกษตรกรรม และการท่องเที่ยว แต่ปัญหาการต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าของกลุ่มพลังต่าง ๆ โดยเฉพาะจากชนกลุ่มน้อยในสหภาพพม่า ซึ่งอาศัยอยู่ตามชายแดนไทย-พม่าดังกล่าวนี้ ได้ส่งผลกระทบต่อการลงทุนภาคเอกชนไทยในสหภาพพม่าต่าง ๆ นานานับการ นอกจากนี้รัฐบาลทหารพม่าเอง ก็เป็นต้นเหตุของปัญหาในการลงทุนด้วย ซึ่งจะวิเคราะห์ปัญหาการลงทุนในสหภาพพม่าดังนี้²⁵

ปัญหาการลงทุนในสหภาพพม่า

แม้ว่าสหภาพพม่าจะเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีแรงงานที่มีคุณภาพ และค่าจ้างแรงงานที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำเป็นจำนวนมาก ทั้งรัฐบาลทหารพม่าก็ยังมึนโยบายสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ แต่การเข้าไปลงทุนในสหภาพพม่าก็ยังมีข้อจำกัด และอุปสรรคอยู่หลายประการ เช่น กฎหมายและระเบียบทางราชการของสหภาพพม่าที่ล้าหลัง อัตราแลกเปลี่ยนเงินจัตไม่มีเสถียรภาพ ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยังมี

²⁵ คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 10-13.

ไม่พอเพียง อีกทั้งยังไม่มีความมั่นคงทางการเมือง ทำให้การลงทุนจากต่างประเทศในสหภาพพม่าไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ปัญหาที่นักลงทุนของไทยประสบ ได้แก่

1. ปัญหาและอุปสรรคในการทำไม้ในสหภาพพม่า

แม้ว่าสหภาพพม่าจะยังมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ คือ มีป่าไม้ประมาณ 227,000 ตารางกิโลเมตร จากพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 678,033 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งหมด ในจำนวนนี้เป็นป่าไม้สักถึง 170,000 ตารางกิโลเมตร ป่าไม้สักส่วนใหญ่อยู่ในรัฐกะเหรี่ยงและอยู่ติดพรมแดนประเทศไทย ทำให้ประหยัดต้นทุนในการขนส่ง แต่การเข้าไปทำไม้ในสหภาพพม่า มีผลกระทบและสร้างปัญหาเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม นอกจากนี้ นักลงทุนไทยยังประสบปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเสี่ยงต่อความปลอดภัยของชีวิต และเป็นอุปสรรคต่อการนำเข้าไม้จากสหภาพพม่า ทำให้ต้นทุนการทำไม้สูงขึ้น โดยมีสาเหตุดังนี้

1.1 ปัญหาที่เกิดจากรัฐบาลทหารพม่า

- ทหารพม่าจับกุมคนงานทำไม้ เพื่อต่อรองไม้ให้บริษัททำไม้ให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย
- รัฐบาลทหารพม่ากดดันให้บริษัททำไม้ ชักลากไม้เข้าเขตประเทศไทย ในช่องทางที่รัฐบาลทหารพม่าควบคุมอยู่ ซึ่งบางเส้นทางอยู่ห่างไกลและไม่สะดวกในการชักลากไม้
- พื้นที่สัมปทานป่าไม้อยู่ในป่าลึก ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อิทธิพลของกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง รัฐบาลทหารพม่าไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้ ทำให้ยากต่อการลำเลียงไม้ออกมา และรัฐบาลทหารพม่าไม่สามารถคุ้มครองให้ความปลอดภัยแก่บริษัททำไม้ในพื้นที่ดังกล่าวได้
- ความแตกต่างของราคาไม้ ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของพื้นที่ทำไม้ ทางทหารพม่ามักจะปรับเปลี่ยนราคาไม้ให้สูงขึ้นอยู่เป็นประจำ ทำให้บางครั้งไม่สามารถตกลงกันได้ และไม่สามารถตัดหรือชักลากไม้ออกจากพื้นที่ได้
- รัฐบาลทหารพม่าเรียกร้องให้บริษัททำไม้ตัดเส้นทางในเขตสหภาพพม่า (เพื่อใช้เป็นเส้นทางชักลากไม้ การคมนาคมทั่วไป และเส้น

ทางยุทธศาสตร์ในการปราบปรามกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง) สนับสุนอาวุธ กระสุน และเสบียงอาหารแก่ทหารพม่า ที่ทำการปราบปรามกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย เป็นการแลกเปลี่ยนกับการทำไม้

- การสู้รบระหว่างทหารพม่ากับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง และชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในฤดูแล้ง (มกราคม - พฤษภาคม) ของทุกปี ตรงกับฤดูการชักลากไม้ ทำให้บริษัททำไม้ไม่สามารถทำการชักลากไม้ได้

- การเปิดจุดผ่านแดนนำเข้าไม้จากสหภาพพม่าของรัฐบาลทหารพม่า ยังขาดความแน่ชัด

นับตั้งแต่รัฐบาลทหารพม่าเริ่มให้สัมปทานป่าไม้แก่ชาวต่างประเทศในปลายปี ค.ศ. 1988 บริษัทเอกชนไทยได้รับสัมปทานตัดไม้ในสหภาพพม่ามากกว่า 40 สัมปทาน 33 บริษัท ปัจจุบันคงเหลือ 32 สัมปทาน 28 บริษัท* ในปี ค.ศ. 1989 ประเทศไทยนำเข้าไม้สักจากสหภาพพม่าเป็นมูลค่าประมาณ 1,092.2 ล้านบาท นอกจากไม้สักแล้วประเทศไทยยังนำเข้าไม้หลายชนิดจากสหภาพพม่า แต่มีมูลค่าไม้มากอย่างไก็ดี ขณะนี้นักศึกษาพม่าและขบวนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโลก รวมทั้งสหรัฐอเมริกา ฯลฯ ได้โจมตีรัฐบาลทหารพม่าในการสมคบกับต่างชาติทำลายป่าไม้ ทำให้รัฐบาลทหารพม่าเริ่มเข้มงวดในการให้สัมปทานป่าไม้แก่บริษัทต่างชาติมากยิ่งขึ้น รวมทั้งประกาศเพิ่มราคาไม้ให้สูงขึ้นอีกด้วย²⁰

1.2 ปัญหาที่เกิดจากกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยและกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่

²⁰ คณะที่ปรึกษาข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี, "ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 60-64.

*โปรดดูรายละเอียด บริษัทเอกชนไทยที่ได้รับสัมปทานตัดไม้ในสหภาพพม่า ในภาคผนวก ญ.

- กองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย ได้แก่ กลุ่มกะเหรี่ยง และกลุ่มคะยา (คะเรนนี่) ซึ่งมีอิทธิพลในพื้นที่เรียกร่องผลประโยชน์ในรูปเงิน และสิ่งของต่าง ๆ หากบริษัททำไม้ไม่ปฏิบัติตามก็จะเข้าขัดขวางการทำไม้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจับคนงานเรียกค่าไถ่ การวางกับระเบิด ลอบโจมตีด้วยอาวุธหนัก และยิงขัดขวางการชักลากไม้ เป็นต้น

- การเรียกค่าหัวคิวของพ่อค้าไม้ชายแดนไทย-พม่า ซึ่งมีอิทธิพลในพื้นที่และทำการค้าไม้กับกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อยมาก่อน ทำให้ต้นทุนการทำไม้สูงขึ้นจนไม่คุ้มค่ากับการลงทุน

ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่เป็น "ตัวแปร" สำคัญ ที่เป็นปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อการนำไม้เข้าจากสหภาพพม่า เช่น เหตุการณ์ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1993 เจ้าหน้าที่ป่าไม้พม่าร่วมกับทหารพม่า ได้ล่ำเลียงไม้สักก่อนจำนวนประมาณ 4,000 ท่อน จากค่ายหม้อपाชูมารวมไว้บริเวณเนิน 1153 หรือบ้านปะหม่อโพตี้ เมื่อล่ำเลียงไปได้ประมาณ 619 ท่อน ก็ได้ถูกกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงขัดขวาง ด้วยการวางกับระเบิดเส้นทางชักลากไม้ และใช้อาวุธหนักยิงขัดขวาง จึงต้องยุติการชักลากไม้ลงชั่วคราว²⁷

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1993 ทหารพม่า (บก.ยว.222 พล.ร. เบา 22) ค่ายปางกาน รัฐกะเหรี่ยง ในเขตยึดครองของสหภาพพม่า ตรงข้ามเขตไทยด้านจังหวัดตาก ได้สั่งการให้หน่วยขึ้นตรงในพื้นที่ให้ร่วมกับราษฎรพม่า ออกรักษาความปลอดภัย พร้อมทั้งตรวจค้นหา กับระเบิดทั้งสองข้างทาง บนเส้นทางตั้งแต่ค่ายปางกานจนถึงเนิน 1153 (บ้านปะหม่อโพตี้) ซึ่งเป็นเส้นทางชักลากไม้ซึ่งเข้าเขตประเทศไทย เนื่องจากถูกกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงลอบโจมตี และวางกับระเบิดอยู่เนื่อง ๆ

²⁷ ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ธันวาคม 2536", หน้า 30-31.

เดือนมีนาคม ค.ศ. 1993 กองกำลังติดอาวุธชาวคะเหรียงได้โจมตีรถยนต์บรรทุกซีกลากไม้ และรถบรรทุกข้าวสาร-อาหารแห้งของทหารพม่าจำนวน 62 คัน ด้วยจรวด อาร์พีจี. จำนวน 3 นัด บริเวณเส้นทางอำเภอตันบิวซายัต (Thanbyuzayat) - บ้านพระเจดีย์สามองค์ เป็นผลให้รถบรรทุกจำนวน 2 คัน ได้รับความเสียหาย และในเดือนมีนาคมนี้ กองพลน้อยที่ 4 และกองพลน้อยที่ 7 ของกองทัพสหภาพแห่งชาติคะเหรียงได้ส่งทหารคะเหรียงออกปฏิบัติการโจมตีเส้นทางซีกลากไม้ตลอดตามแนวชายแดนไทย-พม่า เพื่อกดดันให้ทหารพม่าถอนตัวออกจากการยึดครอง "ค่ายหม้อपाชู้" ซึ่งทหารพม่ายึดครองมาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1992²⁸

เดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1993 กองกำลังติดอาวุธชาวคะยา (กลุ่มพรรคก้าวหน้าแห่งชาติคะยา) ได้ส่งกำลังทหารเข้ายึดและเผาผลาญรถบรรทุกไม้ของบริษัทผลพนา จำกัด จำนวน 5 คัน ที่บริเวณเส้นทางบ้านไม้ช่างหนาม - บ้านน้ำปินลิน เขตสหภาพพม่า ห่างจากชายแดนประเทศไทยด้านบ้านเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประมาณ 35 กิโลเมตร ขณะรถบรรทุกไม้จากหมอนไม้ที่อยู่ในเขตอิทธิพลของกลุ่มคะยา เพื่อนำไปส่งให้แก่ทหารพม่าที่ผาช่อง เขตสหภาพพม่า สาเหตุเพราะพลตรีบีฑู ผู้นำกลุ่มคะยา ได้สั่งห้ามบริษัทผลพนา จำกัด ทำการซีกลากไม้ไปส่งให้แก่ทหารพม่าผ่านพื้นที่ของกลุ่มคะยา โดยให้บริษัทผลพนา จำกัด ไปตกลงเจรจากับบริษัทพนาชัย จำกัด จึงจะอนุญาตให้ทำการซีกลากไม้ผ่านได้ เพราะบริษัทพนาชัย จำกัด ได้ชำระภาษีให้แก่พลตรีบีฑู หัวหน้ากลุ่มคะยา แต่บริษัทผลพนา จำกัด ไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว²⁹

²⁸ ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า เมษายน 2536", หน้า 18.

²⁹ "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ธันวาคม 2536", หน้า 30-31.

การปฏิบัติการโจมตีและวางกับระเบิดขัดขวางเส้นทางซีกลากไม้เข้าเขตประเทศไทย โดยกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงและกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่อย่างต่อเนื่องดังกล่าวนั้น ส่งผลกระทบต่อการค้าชายแดนและการลงทุนทำไม้ในสหภาพพม่าของบริษัทเอกชนไทย ทำให้รัฐบาลทหารพม่าขาดรายได้จากการค้าชายแดน และรายได้จากภาษีการตัดไม้ของบริษัทต่างชาติจำนวนมาก รัฐบาลทหารพม่าแก้ไขปัญหาเหล่านี้ โดยส่งทหารพม่าออกคุ้มกันเส้นทางซีกลากไม้และปิดจุดผ่านแดนชั่วคราว ซึ่งส่งผลกระทบต่อบริษัทเอกชนไทยทั้ง 14 บริษัท (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก ช.)

เนื่องจากประเทศไทยมีความต้องการไม้เพื่อใช้ในประเทศสูงถึง 8 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี แต่รัฐบาลไทยมีนโยบายปิดป่า จึงขาดแคลนไม้ที่จะสนองความต้องการของราษฎรไทยได้ เพื่อจะลดปัญหาการทำลายป่าไม้ในประเทศและแก้ไขปัญหาขาดแคลนไม้ รัฐบาลไทยจึงขอเจรจากับรัฐบาลทหารพม่าเพื่อขอเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราว เพื่อนำไม้เข้าประเทศ โดยจะเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร เพื่อจะช่วยให้บริษัทเอกชนไทย 14 บริษัท เข้าทำไม้ที่ตัดไว้และวางหมอนไว้แล้ว ในสหภาพพม่าเป็นกรณีพิเศษ โดยมีเงื่อนไขว่า ต้องควบคุมสำรวจตรวจสอบให้ชัดเจนว่ามีการรวมหมอนไม้ มีการซีกลากไม้ถูกต้องตามจำนวนที่แจ้งไว้จริงหรือไม่ และกำหนดระยะเวลาในการซีกลากไม้ให้แล้วเสร็จภายใน 3 เดือน หรือ 6 เดือน เมื่อซีกลากไม้เสร็จแล้ว ให้ทำลายเส้นทางซีกลากไม้ด้วย³⁰

หลังจากการเจรจาระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลทหารพม่าแล้ว ทั้งสองฝ่ายให้เปิดจุดผ่านแดนรวมทั้งหมด 17 จุด เพื่อให้บริษัทเอกชนไทยซีกลากไม้จากเขตสหภาพพม่าเข้าเขตประเทศไทยแล้ว ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1993 บริษัททำไม้ของเอกชนไทย ได้แก่ บริษัทบางสะพานเลนยา จำกัด และบริษัทบูรพาถ่านหิน จำกัด ได้เริ่มลำเลียงไม้ที่นอกจากภาคตะนาวศรี เขตสหภาพพม่า ตรงข้ามอำเภอบางสะพาน และอำเภอเมือง

³⁰บ้านเมือง 28 (เมษายน 2536) : 13.

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีจำนวนไม้ทั้งสองบริษัทรวมกันทั้งหมดประมาณ 7,000 ท่อน³¹

อย่างไรก็ดี ผู้ที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดจากการชักลากไม้เข้าเขตประเทศไทย คือ ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง และกลุ่มอิทธิพลในพื้นที่ไม้ใช้รัฐบาลทหารพม่า เพราะทรัพยากรป่าไม้อยู่ในเขตอิทธิพลของชนกลุ่มน้อย และชนกลุ่มน้อยเหล่านี้เรียกค่าหัวคิว หรือเก็บภาษีนอกระบบจากบริษัททำไม้ของต่างชาติ รัฐบาลทหารพม่าพยายามแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคดังกล่าว โดยใช้กำลังทหารและอาวุธที่เหนือกว่าปราบปรามชนกลุ่มน้อยในห้วงฤดูแล้ง (มกราคม - พฤษภาคม) เกือบทุกปี ซึ่งตรงกับฤดูกาลชักลากไม้ แต่ก็ไม่สามารถจะปราบปรามชนกลุ่มน้อยได้อย่างเด็ดขาด การสู้รบเพื่อแย่งชิงทรัพยากรระหว่างทหารพม่ากับชนกลุ่มน้อยคงดำเนินอยู่ต่อไปด้วยเหตุนี้รัฐบาลทหารพม่าจึงตอบโต้ชนกลุ่มน้อยและบริษัทเอกชนไทย โดยใช้กำลังทหารพม่าจำนวนมาก เข้าดำเนินการควบคุมการทำไม้ในเขตพื้นที่รัฐกะเหรี่ยง ที่พื้นที่อำเภอดอยก่อ รัฐคะยา และพื้นที่ใกล้ชายแดนพม่า-ไทย เพื่อนำรายได้จากการค้าไม้ไปซื้อหรือแลกเปลี่ยนเป็นยุทโธปกรณ์จากสาธารณรัฐประชาชนจีน อีกส่วนหนึ่งจะส่งออกจำหน่ายให้กับบริษัทรับซื้อไม้จากสิงคโปร์ ผ่านท่าเรือย่างกุ้ง และท่าเรือมะละแหม่ง ออกสู่ทะเลอันดามัน เพื่อนำเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เข้าประเทศ

ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม ค.ศ. 1993 รัฐบาลทหารพม่าจำหน่ายไม้สักให้แก่สาธารณรัฐประชาชนจีน* โดยอนุญาตให้บริษัท

³¹ ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ธันวาคม 2536", หน้า 45.

*วันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ. 1993 รัฐบาลทหารพม่ากับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้มีการลงนามในสัญญาการค้าอีก 4 ฉบับ คือ 1. สัญญาการก่อสร้างโรงแรม "ย่างกุ้ง" 2. สัญญาการซื้อขายรางรถไฟหัวรถจักรดีเซล และรถโดยสาร 3. สัญญาการจัดซื้อเครื่องบินรบสำหรับรถยนต์และอะไหล่ 4. สัญญาก่อสร้างโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำซินส่วยห่อและคุนลองในสหภาพพม่า

รับซื้อไม้จากสาธารณรัฐประชาชนจีน นำรถยนต์บรรทุกเข้ามาชักลากและบรรทุกไม้ซุงสัก (ไม้ทราบจำนวน) ผ่านเส้นทางอำเภอลาเลียว (Lashio) - อำเภอคุนลอง (Kunlong) สุ่มณฑลยูนนาน โดยให้รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนตีราคาไม้ซุงเป็นเงิน เพื่อแลกเปลี่ยนเป็นยุทธโธปกรณ์ (กระสุน ค.120 และ ค.80 มม.) และรัฐบาลทหารพม่ายังได้ลงนามในสัญญาตัดไม้ซุงในเขตอำเภอบาโม (Bhamo) รัฐคะฉิ่น ส่งขายให้แก่สาธารณรัฐประชาชนจีน (9 กรกฎาคม ค.ศ.1993) ด้วยสัญญาตัดไม้ซุงในเขตอำเภอบาโม (Bhamo) รัฐคะฉิ่น ส่งขายให้แก่สาธารณรัฐประชาชนจีน (9 กรกฎาคม ค.ศ.1993) ด้วย³²

2. ปัญหาและอุปสรรคในการประมงและธุรกิจต่อเนื่องในสหภาพพม่า

สหภาพพม่ายังมีทรัพยากรสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์ กล่าวคือ น่านน้ำสหภาพพม่าสามารถผลิตสัตว์น้ำได้ถึงปีละประมาณ 880,175 ตัน แต่ชาวพม่ามีขีดความสามารถในการจับปลาเพียงปีละประมาณ 300,000 ตัน ดังนั้นรัฐบาลทหารพม่าจึงมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจประมงและธุรกิจต่อเนื่องอย่างเต็มที่ อาทิ โรงงานผลิตอาหารทะเลกระป๋อง เพื่อให้ นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เข้ามาช่วยพัฒนาธุรกิจแขนงนี้ให้เข้มแข็ง และเป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่งของสหภาพพม่าต่อไปในอนาคต ปัจจุบันมีนักธุรกิจต่างชาติหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย ได้รับสัมปทานจับปลาในน่านน้ำสหภาพพม่าแล้ว เช่น บังคลาเทศ 3 บริษัท สหรัฐอเมริกา 1 บริษัท ออสเตรเลีย 1 บริษัท ฮองกง 1 บริษัท สาธารณรัฐเกาหลี 2 บริษัท สหพันธ์รัฐมาเลเซีย 2 บริษัท และประเทศไทย 9 บริษัท (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก ซ.)

³² ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กุมภาพันธ์ 2537", หน้า 4.

เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่าเพิ่งประกาศเปิดให้นักธุรกิจต่างประเทศเข้าไปลงทุนทำการประมง ดังนั้น จึงขาดความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน ทั้งของรัฐบาลทหารพม่าเองและจากนักธุรกิจประมงของไทย ดังนี้³³

- การที่รัฐบาลทหารพม่าจำกัดเขตในการให้สัมปทานเฉพาะในเขตทะเลลึกห่างไกลจากเขตที่มีปลาชุกชุม ทำให้ไม่คุ้มกับการลงทุน
- รัฐบาลทหารพม่าเอาัดเอาเปรียบในฐานะประเทศเจ้าของน่านน้ำ โดยการเรียกค่าตอบแทนจากเรือประมงไทยสูงเกินควร และประการสำคัญ คือ ระเบียบพิธีการต่าง ๆ ที่รัฐบาลทหารพม่ากำหนดขึ้น ทำให้เรือประมงไทยเสียเปรียบ
- ทางรัฐบาลทหารพม่าไม่สามารถให้หลักประกันในการรักษาความปลอดภัยแก่เรือประมงที่ได้รับสัมปทาน ทำให้เรือประมงไทยถูกคุกคามจากกลุ่มต่อต้านรัฐบาลทหารพม่าและกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย เช่น การจับเรือประมงเพื่อเรียกค่าไถ่ การเรียกร้องค่าคุ้มครองและภาษีเถื่อน (ปัจจุบัน ค.ศ. 1993 มีทั้งหมด 11 กลุ่ม)

รัฐบาลไทยและบริษัทเอกชนไทยได้เข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยร่วมมือกับกลุ่มนักธุรกิจประมง ตั้ง "บริษัทการประมงไทย-พม่า (1990) จำกัด" ขึ้น เมื่อกลางเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1990 เพื่อทำหน้าที่เป็นบริษัทกลางในการติดต่อเจรจาขอสัมปทานการจับปลาจากสหภาพพม่า ซึ่งมีเรือประมงที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลทหารพม่าจำนวนประมาณ 255 ลำ แต่การดำเนินการของบริษัทกลางยังมีปัญหาอยู่มาก เนื่องจากรัฐบาลทหารพม่ายังคงให้สัมปทานใหม่กับบริษัทนายหน้าประมงไทย โดยไม่ผ่านบริษัทกลาง และที่สำคัญ คือ ผู้ถือหุ้นในบริษัทกลางได้เข้าไปขอสัมปทานจากรัฐบาลทหารพม่าให้กับบริษัทส่วนตัวด้วย

---

³³ ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ธันวาคม 2536", หน้า 44.

ส่วนธุรกิจต่อเนื่องนั้น รัฐบาลทหารพม่าได้ส่งเสริมการลงทุน โดยให้เงินลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตั้งโรงงานผลิตอาหารทะเล กระจกป้องกัน ปัจจุบันนักธุรกิจต่อเนื่องได้ขยายกิจการมากขึ้น เพราะรัฐบาล- ทหารพม่าให้สัมปทานแก่บริษัทเอกชนต่างประเทศ ในน่านน้ำทะเลอันดามัน 40,000 ตารางกิโลเมตร³⁴

แม้ว่าพื้นที่ฝั่งทะเลอันดามันจะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรสัตว์น้ำ มีค่ามหาศาล แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะไม่ประสบปัญหา ปัญหาทางฝั่ง ทะเลอันดามันก็ไม่ต่างไปจากฝั่งอ่าวไทยและน่านน้ำสากล กล่าวคือ เรือ ประมงไทยถูกทหารเรือ ทหารบกพม่า กลุ่มนักศึกษาพม่า และกองกำลัง ตัดอาวุธชาวกะเหรี่ยง จับกุมและปล้นเรือประมงไทยไม่เว้นแต่ละวัน ทั้งนี้ เพราะการรับสัมปทานการประมงไทยเป็นการรับจากรัฐบาลทหารพม่า แต่ น่านน้ำทะเลอันดามันเป็นเขตอิทธิพลของกลุ่มนักศึกษาพม่า และกองกำลัง ตัดอาวุธชนกลุ่มน้อย กลุ่มบุคคลเพียงเล็กน้อยดังกล่าวนี้กลายเป็น "ตัวแปร" สำคัญ ที่ทำให้รัฐบาลไทยต้องหันมาใช้นโยบายที่อาจจะเรียกได้ว่า บังคับ ให้ประมงไทยต้องเข้าไปลงทุนในสหภาพพม่าอย่างเป็นทางการ³⁵

กุศโลบายดังกล่าว รัฐบาลไทยอาจจะตั้งความหวังเพียงว่า รัฐบาลทหารพม่าจะส่งกำลังของตนเข้ามาในพื้นที่การลงทุน ทั้งนี้เพื่อต้อง การรักษาผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับ แต่นั่นไม่สำคัญเท่ากับว่าเรื่องดังกล่าว จะเป็นผลดีอย่างมหาศาลกับประมงไทย ที่รัฐบาลทหารพม่าจะต้องเป็นผู้ให้ การคุ้มครอง ในการทำการประมงของกองเรือประมงไทยไปโดยปริยายด้วย

---

³⁴ คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี้, "ปัญหาชายแดน ด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 61-62.

³⁵ มติชน 6 (สิงหาคม 2534) : 8.

ปัญหาเรือประมงไทยจำนวนประมาณ 3,000 ลำ บริเวณทะเลอันดามัน มีทั้งที่ตีทะเบียนอย่างถูกต้องและหลบหนีภาษี แต่บางส่วนก็ไปรับสัมปทานการทำประมงกับรัฐบาลทหารพม่า* โดยทางราชการจังหวัดระนองไม่ได้รับทราบ เมื่อเกิดปัญหาทางเจ้าของเรือประมงมักจะแก้ไขปัญหาเองไม่ติดต่อกับทางราชการ บางครั้งเมื่อถูกจับกุมก็มีการยึดเรือประมงไทยไปใช้ในราชการของพม่า เช่น เหตุการณ์เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม ค.ศ. 1993 ร้อยเอกทองดีน ทหารพม่าจากกองพันทหารราบที่ 358 และพรรคพวกจำนวน 13 คน ได้จับกุมเรือประมงไทยจำนวน 10 ลำ บริเวณเกาะช้าง ซึ่งเป็นเรือที่ทะเบียนของ "บริษัทการประมงไทย-พม่า (1990) จำกัด" ได้ยึดสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวของลูกเรือและได้กัก พร้อมอุปกรณ์ในการจับปลาทั้งหมด แต่ก็ได้ปล่อยเรือประมงและลูกเรือทั้งหมดกลับเข้าเขตประเทศไทย โดยนำสิ่งของที่ยึดได้ไปให้ทหารพม่าที่บ้านกันตอเป็นผู้ขายให้^{๓๐}

ระหว่างเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ค.ศ. 1993 ทหารเรือพม่าจับเรือประมงไทยจำนวน 8 ลำ และลูกเรือประมาณ 160 คน ในเขตน่านน้ำสหภาพพม่า ในข้อหาจับปลานอกเขตที่กำหนดในใบอนุญาต** เรือประมงที่ถูกจับเป็นเรือของบริษัทการประมงไทย-พม่า (1990) จำกัด มีรายชื่อบริษัทและเรือประมงดังนี้

---

* ทหารเรือพม่าส่งกองเรือออกปฏิบัติการในน่านน้ำทะเลอันดามันด้านอำเภอเกาะสอง อำเภอปกเปียน เมืองมะริด เกาะปูดตาเจา เกาะพ่อ เกาะยาววี เกาะย่านเชือก เกาะมุก เกาะทวินเหนือ และเกาะทวินใต้ ประกอบด้วยเรือรบ 9 ลำ เรือของทหารเรือพม่า 19 ลำ เรือของทหารบกพม่า 6 ลำ และเรือต่งเก 10 ลำ รวมทั้งหมดจำนวน 44 ลำ

^{๓๐} ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า สิงหาคม 2536", หน้า 55.

** เรือประมงไทยที่หลีกเลี่ยงไม่ตีทะเบียนอย่างถูกต้อง ได้ลักลอบจับปลาในน่านน้ำสหภาพพม่า โดยปะปนกับเรือประมงไทยที่ตีทะเบียนแล้วและยังลักลอบขนน้ำมันเถื่อนเข้าประเทศทางทะเลอันดามันเป็นจำนวนมากด้วย

- ห้างหุ้นส่วนจำกัดทะเลทองพัฒนา ได้แก่ เรือลมขุมพร (5)
เรือ อ.กรุงไทยนาวิ และเรือโชคอัมพรชัย

- บริษัทการประมงไทย-พม่า (1990) จำกัด ได้แก่
เรือศรวารินทร์

- บริษัท ที.บี.อี. จำกัด ได้แก่ เรือ ก.โชคชัย

- บริษัท หงสาวดี จำกัด ได้แก่ เรือชัชชัย เรือ เอ.เอส.
พีชเซอร์วิ (1) และเรือ เอ.เอส.พีชเซอร์วิ (2)

เดือนสิงหาคม ค.ศ. 1993 ลูกเรือประมงไทยถูกควบคุมตัวอยู่ที่
กรุงย่างกุ้ง ส่วนเรือประมงไทยจำนวน 8 ลำ ดังกล่าว ถูกรัฐบาล-
ทหารพม่ายึดไว้ที่บริเวณสะพานปลา อำเภออะโลง ภาคย่างกุ้ง เพื่อ
ดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป³⁷

อนึ่ง รัฐบาลทหารพม่าได้กำหนดบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนเข้าไป
ทำการจับสัตว์น้ำในเขตหวงห้ามไว้ ดังนี้

- ใต้กั้งและช่างเครื่อง โทษปรับเป็นเงิน 28,000 ดอลลาร์-
สหรัฐฯ หรือจำคุก 3-5 ปี (ในกรณีไม่มีเงินเสียค่าปรับ)

- ลูกเรือโทษปรับเป็นเงิน 18,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือจำคุก
2 ปี (ในกรณีไม่มีเงินเสียค่าปรับ)

- เรือประมงถ้ามีสภาพสมบูรณ์จะถูกยึดเป็นของรัฐบาลทหารพม่า
ส่วนเรือประมงชำรุดหรือใช้งานมานานแล้ว รัฐบาลทหารพม่าจะประมุขขาย
ภายใน 2 เดือน หลังคดีสิ้นสุดแล้ว³⁸

การตอบโต้ของบริษัทเอกชนไทยที่ได้รับสัมปทานการประมงใน
สหภาพพม่า ปรากฏให้เห็นหลายครั้ง เช่น เหตุการณ์ระหว่างเดือนเมษายน-
พฤษภาคม ค.ศ. 1993 เรือประมงไทยจำนวน 2 ลำ ซึ่งลักลอบขนอาวุธ
สงครามใช้จรวด อาร์พีจี. ยิงเรือรบของทหารเรือพม่า บริเวณเกาะยาว

³⁷ ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุป
ข่าวความมั่นคงด้านพม่า กันยายน 2536", หน้า 44.

³⁸ "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กันยายน 2536", หน้า 44-45.

เป็นผลให้เรือรบของทหารเรือพม่าได้รับความเสียหาย ทหารเรือพม่าเสียชีวิต 8 คน และบาดเจ็บ 5 คน ทหารเรือพม่าได้ชักลากเรือรบที่เสียหายไปซ่อมที่เกาะย่านเชือก จากเหตุการณ์ครั้งนี้ ทำให้ทางการพม่าที่อำเภอเกาะสอง ออกระเบียบเกี่ยวกับการประมงในน่านน้ำสหภาพพม่าใหม่ ดังนี้³⁹

- เรือปลาจะต้องขายปลาให้แก่สหกรณ์ปลามาจำนวน 2,500 เป๋า (1 กิโลกรัม เท่ากับ 1.6 เป๋า) ในราคาที่ทางการพม่ากำหนด
- เรือกุ้งจะต้องขายกุ้งให้แก่สหกรณ์พม่าจำนวน 300 เป๋า ในราคาที่ทางการพม่ากำหนด

เรือประมงไทยลึกลอบจับปลา ขนอาวุธสงคราม และชนลีนค้าหนีภาษีในน่านน้ำสหภาพพม่าไม่เว้นแต่ละเดือน เมื่อเรือรบของทหารเรือพม่าขอตรวจค้นและจับกุม ก็จะถูกเรือประมงไทยใช้อาวุธปืนและจรวด อาร์พีจี. ยิ่งต่อสู้ เป็นผลให้กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าตลอดมา รัฐบาลทหารพม่าหวาดระแวงว่ารัฐบาลไทยสนับสนุนทางด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ให้แก่ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง ที่วางกำลังตามแนวชายแดนไทย-พม่า โดยเฉพาะพื้นที่เขตภาคตะนาวศรีจะถูกกองกำลังติดอาวุธชาวกะเหรี่ยงโจมตีทั้งทางบกและทางทะเลอยู่เสมอ ๆ

รัฐบาลทหารพม่าได้ตอบโต้บริษัทเอกชนไทย โดยทำสัญญาการค้าประมงร่วมกับบริษัทฮ่องกง เมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1993 ภายหลังการลงนามในสัญญาแล้ว บริษัทกามันการประมงฮ่องกงได้มอบเรือบรรทุกกุ้ง-ปลาแช่แข็งขนาด 250 ตัน มูลค่าประมาณ 5 แสนดอลลาร์สหรัฐฯ ให้แก่รัฐบาลทหารพม่าเพื่อเป็นการตอบแทนในการร่วมลงทุน และทำการปิดป่าในพื้นที่เขตภาคตะนาวศรีด้วย⁴⁰

³⁹ ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า เมษายน 2536", หน้า 36-37.

⁴⁰ "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า สิงหาคม 2536", หน้า 23.

เดือนสิงหาคม ค.ศ. 1993 รัฐบาลทหารพม่ายังได้ขายสัญญาด้านการประมง "บริษัทการประมงไทย-พม่า (1990) จำกัด" ในส่วนของพม่าให้แก่สาธารณรัฐประชาชนจีนภายหลังการลงนามในสัญญาแล้ว ทางสาธารณรัฐประชาชนจีนจะเข้าดำเนินการทันที สาธารณรัฐประชาชนจีนจะส่งอาวุธยุทธภัณฑ์ (ไม่ทราบชนิดและจำนวน) ให้แก่รัฐบาลทหารพม่า พร้อมเรือประมงและผู้เชี่ยวชาญการประมง สำหรับสินค้าทางการประมงทุกประเภท เช่น ปลา และกุ้ง ฯลฯ สาธารณรัฐประชาชนจีนจะเป็นผู้ขายให้แก่บริษัทเอกชนไทย และสิงคโปร์ในฐานะตัวแทนพม่า เป็นผลให้สินค้าทางการประมงมีราคาสูงขึ้น⁴¹

ระหว่างปี ค.ศ. 1993-1994 เรือประมงไทยที่จดทะเบียนถูกต้องจำนวน 400 ลำ ร้อยละ 80 เจ้าของเรือเป็นคนไทย แต่เจ้าของทะเบียนเป็นชาวพม่า เรือประมงไทยดังกล่าวต้องประสบกับปัญหาการถูกจับกุม ถูกยิง ถูกจับเรียกค่าไถ่ และถูกปล้น โดยทหารเรือพม่า ทหารบกพม่า นักศึกษาพม่า และชนกลุ่มน้อยสัญชาติพม่า ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง ดังนี้⁴²

ระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม ค.ศ. 1993 เรือประมงไทยจำนวน 12 ลำ และลูกเรือ (ไม่ทราบจำนวน) ถูกนักศึกษามพม่า "กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยนักศึกษาพม่า" (ABSDF) จับกุมเรียกค่าไถ่

วันที่ 3 พฤศจิกายน ค.ศ. 1993 เรือประมงไทยจำนวน 4 ลำ พร้อมลูกเรือ (ไม่ทราบจำนวน) ถูกเรือรบของทหารเรือพม่าเข้าตรวจค้นและจับกุม ในข้อหาทำตัวเรือกับนักศึกษามพม่าและชนกลุ่มน้อย บริเวณเกาะสอง เขตสหภาพพม่า เรือทั้งหมดเป็นเรือของ "โรดดา" (ไม่ทราบชื่อจริง) เป็นผู้ประกอบการประมง มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดระนอง⁴³

⁴¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 23.

⁴² ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า เมษายน 2536", หน้า 4.

⁴³ "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า ธันวาคม 2536", หน้า 44.

วันที่ 30 พฤศจิกายน ค.ศ. 1993 เรือประมงไทยชื่อ "ซานเมเยะม่อ" ซึ่งเป็นเรือประมงที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลทหารพม่า ให้เข้าไปจับสัตว์น้ำในเขตน่านน้ำสหภาพพม่าได้ ขณะจับสัตว์น้ำอยู่บริเวณเกาะจุนนี่จี้ ได้ถูกเรือรบพม่า หมายเลข 41 ให้สัญญาณเพื่อเข้าตรวจค้น แต่ปรากฏว่าเรือประมงลำดังกล่าว ได้หลบหนีการตรวจค้นของทหารเรือพม่า ทางทหารเรือพม่าใช้ปืนยิงใส่เรือประมง เป็นผลให้เรือประมงไฟไหม้ ลูกเรือเสียชีวิต 5 คน ถูกทหารเรือพม่าจับกุมได้ 3 คน ส่วนลูกเรือที่เหลือไม่ทราบจำนวน ว่าย่น้ำหนีไปได้ และเรือประมงไทยลำดังกล่าวได้จมในในเวลาต่อมา⁴⁴

วันที่ 6 ธันวาคม ค.ศ. 1993 เรือรบพม่า หมายเลข 47 และเรือต่งเก ซ. 423, 429 ซึ่งปฏิบัติการอยู่บริเวณเกาะชูล่า ได้ตรวจพบเรือประมงไทยลักลอบจับสัตว์น้ำอยู่ในบริเวณดังกล่าว จำนวน 5 ลำ จึงเข้าทำการจับกุม แต่ถูกเรือประมงไทยใช้จรวด อาร์พีจี. และปืนเล็กยาวยิงใส่เรือรบพม่า ผลการสู้รบเรือประมงไทยถูกยิงไฟไหม้ 3 ลำ และหลบหนีไปได้ 2 ลำ ลูกเรือเสียชีวิต 16 คน และถูกจับกุม 9 คน ฝ่ายทหารเรือพม่าปลอดภัย

วันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ. 1993 เรือรบพม่า หมายเลข 48422 ซึ่งปฏิบัติการบริเวณเกาะจางง ได้ตรวจพบเรือประมงไทย จำนวน 9 ลำ ลักลอบจับสัตว์น้ำอยู่ในบริเวณดังกล่าว จึงเข้าทำการจับกุม แต่ปรากฏว่าเรือประมงไทยได้ใช้อาวุธปืน (ไม่ทราบชนิด) ยิงต่อสู้ ผลการต่อสู้เรือประมงไทยถูกยิงไฟไหม้ 4 ลำ หลบหนีไปได้ 4 ลำ ถูกจับกุม 1 ลำ ลูกเรือประมงถูกยิงเสียชีวิต 18 คน และถูกจับกุม 22 คน

---

⁴⁴ ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า มกราคม 2537", หน้า 25.

วันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ.1993 เรือรบพม่า หมายเลข 403 และเรือตังเก หมายเลข 43, 47 ซึ่งปฏิบัติการอยู่บริเวณเกาะจุมแม ได้ตรวจพบเรือประมงไทยลักลอบจับสัตว์น้ำอยู่ในบริเวณดังกล่าว จำนวน 9 ลำ จึงเข้าทำการจับกุม เรือประมงไทยหลบหนีไปได้จำนวน 3 ลำ ถูกจับกุม 5 ลำ ถูกยิงไฟไหม้ 1 ลำ ลูกเรือประมงถูกยิงเสียชีวิต 4 คน และถูกจับกุม 102 คน

วันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ.1993 ทหารพม่าจากกองพัน คร.348 มีเรือตังเกเป็นพาหนะ ปฏิบัติการอยู่บริเวณเกาะโบโล๊ก หรือเกาะโบโล๊ะ ได้ตรวจพบเรือประมงไทยจำนวน 6 ลำ ลักลอบจับสัตว์น้ำอยู่ในบริเวณดังกล่าว จึงเข้าจับกุม แต่ถูกเรือประมงไทยใช้อาวุธปืน (ไม่ทราบชนิด) ยิงต่อสู้ เรือประมงไทยได้วิฤตติดต่อขอความช่วยเหลือจากพันตรีไช้โมมินลู หัวหน้าหน่วยปฏิบัติการทางทะเลของกลุ่ม เอ.เอ. ซึ่งปฏิบัติการอยู่ในบริเวณใกล้เคียง พันตรีไช้โมมินลู พร้อมกำลังนำเรือเร็วไฟเบอร์ 1 ลำ และเรือเร็วไม้ 2 ลำ เข้าทำการช่วยเหลือเรือประมงไทย ผลทหารพม่าได้หลบหนีจากบริเวณการสู้รบ และเรือประมงไทยรอดพ้นจากการถูกจับกุมทั้ง 6 ลำ

อนึ่ง ในห้วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม - พฤศจิกายน ค.ศ. 1993 เรือประมงไทยที่เข้าจับสัตว์น้ำในเขตน่านน้ำสหภาพพม่า ทั้งที่ลักลอบและถูกต้องตามกฎหมาย ได้ถูกทางการพม่าจับกุมเป็นจำนวนประมาณ 55 ลำ ถูกยิงเสียหายเป็นจำนวนมาก ลูกเรือถูกยิงเสียชีวิต และถูกจับเป็นจำนวนมาก⁴⁵

ผลการปฏิบัติการของทหารเรือและทหารบกพม่าบริเวณทะเลอันดามันดังกล่าว ทำให้ชาวประมงจังหวัดระนอง จำนวนประมาณ 300 คน นำโดยนายเหรียญ มหพันธ์ทิพย์ นายกสมาคมประมงจังหวัดระนอง ได้ชุมนุมกันที่บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดระนอง พร้อมยื่นหนังสือเรียกร้อง

⁴⁵ ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า มกราคม 2537", หน้า 48-49.

ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหาหนทางแก้ไขปัญหาโดยเร็ว กรณีเรือประมงไทยที่เข้าไปจับสัตว์น้ำ (ลักลอบ) ในเขตน่านน้ำสหภาพพม่า แล้วถูกทหารพม่าทั้งทหารเรือและทหารบกพม่าปราบปรามอย่างรุนแรงด้วยอาวุธปืนยิงลูกเรือ เผาทำลายเรือประมงไทยไปเป็นจำนวนมาก และมีการจับกุมแล้วดำเนินคดีตามกฎหมายของตน โดยมีนายไสว รัตนเอกวาที นายอำเภอเมือง จังหวัดระนอง รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง เป็นผู้รับเรื่องดังกล่าว พร้อมกับรายงานให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องประสานกับฝ่ายรัฐบาลทหารพม่า ให้ลดหรือเลิกการกระทำที่รุนแรงต่อเรือประมงไทยต่อไป (17 ธันวาคม ค.ศ. 1993)^{4a}

แม้ว่าสมาคมประมงจังหวัดระนองจะยื่นหนังสือเรียกร้องให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หาหนทางแก้ไขปัญหาการประมงโดยเร็วก็ตาม แต่ปัญหาการประมงไทยกับพม่าก็มีมาอย่างต่อเนื่อง และส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศเรื่อยมา นับตั้งแต่ประเทศเพื่อนบ้านเริ่มต้นตัวในการขยายเขตน่านน้ำของตน จาก 12 ไมล์ทะเล ออกไปเป็น 200 ไมล์ทะเล ในปี ค.ศ. 1978 ทำให้มีปัญหาข้อขัดแย้งในการอ้างสิทธิ์เหนือน่านน้ำระหว่างกันเสมอมา เฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประมง ได้กลายเป็นการลักลอบจับปลาในน่านน้ำของประเทศเพื่อนบ้าน

นับวันยังมีเรื่องกระทบต่อความสัมพันธ์กับสหภาพพม่า เจ้าของน่านน้ำมากยิ่งขึ้น ควบคู่ไปกับการเรียกร้องของบริษัทเอกชนไทยผู้ประกอบการธุรกิจต่อเนื่องในจังหวัดระนอง ได้แก่ โรงน้ำแข็ง ห้างเย็น รถขนส่ง และโรงงานปลาป่น ที่ประสบปัญหากำลังการผลิตลดลง เหลือเพียงร้อยละ 30 เท่านั้น

ปัญหาสำคัญที่สุด คือ ปัญหาการจับกุมเรือประมง ยึดเรือคุมขังได้กักและลูกเรือ การเรียกค่าไถ่จากบริษัทประมงไทย โดยรัฐบาลทหารพม่า (และประเทศเพื่อนบ้าน) ข้อหาที่ทางการพม่ามักจะอ้างในการ

^{4a} ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุปข่าวความมั่นคงด้านพม่า กุมภาพันธ์ 2537", หน้า 41.

จับกุมเรือประมงไทย คือ ขบวนการล่องสำเข้าจับปลาในเขตน่านน้ำ สหภาพพม่าสำหรับเรือเถื่อน และขบวนการจับปลานอกเขตสัมปทาน⁴⁷ ดัง จะเห็นได้จากเหตุการณ์ เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม ค.ศ.1993 เรือรบพม่า หมายเลข 41 ซึ่งปฏิบัติการอยู่บริเวณเกาะมะลิ และเกาะยายสำ มี เรือเอกชิติน เป็นผู้บังคับการเรือ กำลังพล 35 คน ได้จับกุมเรือประมง-ไทย จำนวน 1 สำ ที่เกาะยายสำ มีคนไทย 6 คน และชาวพม่า 18 คน ทหารเรือพม่าได้ถอดอุปกรณ์ประจำเรือ ได้แก่ อวน เรดาร์ โซน่า ชาวเดอร์ และวิทยุรับ-ส่ง ยึดไว้และเผาทำลายเรือดังกล่าว ส่วนลูกเรือ ทั้งหมดทหารเรือพม่าได้ส่งขึ้นฝั่งบนเกาะยายสำ โดยไม่ดำเนินคดีแต่อย่างใด⁴⁸

วันที่ 4 มกราคม ค.ศ.1994 เรือรบพม่า หมายเลข 449 ได้ ตรวจพบเรือประมงไทย จำนวน 4 สำ ลักลอบจับปลาอยู่ในน่านน้ำสหภาพ-พม่าด้านตะวันตกของกาลาโกรก รัฐมอญ จึงเข้าทำการจับกุมไว้ได้ 2 สำ ส่วนอีก 2 สำ แล่นเรือหลบหนี จึงถูกทหารเรือพม่าใช้อาวุธปืนยิงเสียหาย และจมน้ำในเวลาต่อมา ทำให้ลูกเรือประมงซึ่งเป็นคนไทยบาดเจ็บ 5 คน ชาวพม่า 11 คน พร้อมทั้งถูกจับ จำนวน 78 คน (คนไทย 18 คน และ ชาวพม่า 60 คน) ทหารเรือพม่าได้ถอดอุปกรณ์ในการจับปลา ได้แก่ อวน เรดาร์ โซน่า ชาวเดอร์ และวิทยุรับ-ส่ง ยึดเงินไทยจำนวน 850,000 บาท เงินพม่าอีก 1,500,000 จี๊ด ต่อมาเมื่อวันที่ 5 มกราคม ทหารเรือพม่าดังกล่าว ได้นำเรือประมงทั้ง 2 สำ และลูกเรือทั้งหมด ไปดำเนินการตามกฎหมายที่กรุงย่างกุ้ง⁴⁹

⁴⁷ผู้จัดการ 10 (สิงหาคม 2536) : 31.

⁴⁸ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, "สรุป ข่าวความมั่นคงด้านพม่า กุมภาพันธ์ 2537", หน้า 41.

⁴⁹เรื่องเดียวกัน, หน้า 41.

นอกจากปัญหาที่เกิดจากทหารเรือและทหารบกพม่าแล้ว เรือประมงไทยยังต้องเผชิญกับปัญหาชนกลุ่มน้อย กล่าวคือ เรือประมงไทยต้องจ่ายเงินค่าคุ้มครองให้แก่ชนกลุ่มน้อยประมาณ 20,000 - 50,000 บาท/ลำ ซึ่งมีอยู่ประมาณ 11 กลุ่ม บางรายเรือถูกยึดเพราะไม่มีตั๋วจากชนกลุ่มน้อย และถูกเรียกค่าไถ่ตั้งแต่ 300,000 - 700,000 บาท หากนำเงินไปมอบให้ไม่ทันตามเวลาที่กำหนด ต้องถูกเผาเรือเลยก็มี ร้อยละ 85 ของเรือประมงไทยบริเวณทะเลอันดามัน ต้องจ่ายค่าคุ้มครองให้กับชนกลุ่มน้อย* ส่งผลกระทบต่อกิจการด้านการประมงไทย-พม่าอย่างมาก⁵⁰

3. ปัญหาและอุปสรรคในการทำเหมืองแร่

สหภาพพม่ามีศักยภาพสูงในการเป็นผู้ผลิตแร่รายใหญ่ของโลก แร่ธาตุที่สำคัญของสหภาพพม่าที่มีการผลิตอยู่ในขณะนี้ ได้แก่ สังกะสี ตะกั่ว ดีบุก วุลแฟรม แบะไรท์ ยิปซัม เหล็ก เหล็กกล้า ทองแดง ถ่านหิน เงิน ทองคำ หยก พลอย และอัญมณีต่าง ๆ แต่เนื่องจากการผลิตแร่ของสหภาพพม่าขาดประสิทธิภาพ และขาดแคลนบุคลากรที่เชี่ยวชาญ ปริมาณการผลิตแร่จึงน้อยและลดน้อยลงตามลำดับ ประกอบกับความต้องการเงินตราต่างประเทศ รัฐบาลทหารพม่าจึงอนุญาตให้นักธุรกิจต่างประเทศ เข้าไปลงทุนในกิจการเหมืองแร่ได้

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1989 เป็นต้นมา นักธุรกิจไทยหลายกลุ่มได้เข้าไปทำเหมืองแร่ในสหภาพพม่าบ้างแล้ว อาทิ การทำสัญญาระหว่างบริษัท-เอกชนไทยกับสหภาพพม่าในการสำรวจและผลิตแร่สังกะสี เมื่อปี ค.ศ. 1989 พร้อมทั้งได้สิทธิ์ในการทำเหมืองแร่ดีบุกในสหภาพพม่าอีกด้วย สมาคมผู้ค้า

⁵⁰ สถิติเรือและลูกเรือประมงไทยถูกทหารเรือและทหารบกพม่าจับกุม ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1991-1993 จำนวนเรือ 185 ลำ และลูกเรือ 1,746 คน

* ที่มา ฝ่ายคุ้มครองผลประโยชน์คนไทยในต่างแดน กระทรวง-การต่างประเทศ

อัญมณีและเครื่องประดับของไทยก็ได้ทำข้อตกลงที่จะทำเหมืองพลอย และยังมีนักธุรกิจไทยทำสัญญากับรัฐบาลทหารพม่าในการทำเหมืองแร่อยู่ตลอดมา อย่างไรก็ตาม ปัญหาชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงก็เป็นอุปสรรคในการลงทุนของภาคเอกชนไทยไม่น้อย เพราะรัฐบาลทหารพม่าหวาดระแวงว่ารัฐบาลไทยดำเนินนโยบายรัฐกันกระทบ และสนับสนุนชาวกะเหรี่ยงทางด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ ประกอบกับทรัพยากรแร่ธาตุอยู่ในเขตอิทธิพลชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยง จึงไม่ปลอดภัยจากการโจมตีและวางกับระเบิดเส้นทาง-ลำเลียงแร่ธาตุดังกล่าว เข้าเขตประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน⁵¹

4. ปัญหาในด้านเกษตรกรรม⁵²

สหภาพพม่ามีศักยภาพในด้านเกษตรกรรมสูง ทั้งยังเคยเป็นประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรกรรมส่งออกของโลก แต่การที่ขาดเสถียรภาพทางการเมือง ทำให้ภาคเกษตรกรรมถูกทอดทิ้งไปนาน ทำให้ขาดเทคนิควิชาการที่ทันสมัยอยู่มาก จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากต่างประเทศที่มีความชำนาญด้านนี้ ซึ่งปรากฏว่า ในปัจจุบันเริ่มมีนักธุรกิจการเกษตรไทย เข้าไปลงทุนในภาคเกษตรกรรมของสหภาพพม่าบ้างแล้ว เช่น บริษัทแปซิฟิกเมล็ดพันธ์ุ จำกัด ของไทย ซึ่งร่วมลงทุนกับสิงคโปร์

5. ปัญหาการท่องเที่ยว⁵³

สหภาพพม่ามีเมืองตากอากาศชายทะเล และท่องเที่ยวที่ยังคงความสวยงามตามธรรมชาติอย่างเพียบพร้อม รวมทั้งสถานที่ท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานและโบราณวัตถุต่าง ๆ มากมาย ทำให้มีนักท่องเที่ยว

⁵¹ คณะที่ปรึกษาการข่าว สำนักนายกรัฐมนตรี้, "ปัญหาชายแดนด้านตะวันตก กรกฎาคม 2535", หน้า 63.

⁵² เรื่องเดียวกัน, หน้า 63.

⁵³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 64.

เข้าไปลงทุนทำธุรกิจท่องเที่ยวในสหภาพพม่า เช่น สัญญาการก่อสร้าง
โรงแรมและสนามกอล์ฟของนักธุรกิจการเมืองไทยกลุ่มหนึ่งกับรัฐบาลทหาร-
พม่า ซึ่งกำหนดพื้นที่ก่อสร้างบริเวณพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ และโครงการ
ก่อสร้างโรงแรมในเขตสหภาพพม่า (เกาะสองหรือวิคตอเรียพอยท์)
ตรงข้ามจังหวัดระนองของนักธุรกิจไทยอีกกลุ่มหนึ่ง เป็นต้น นอกจากนี้
นักธุรกิจไทยยังได้รับสิทธิทางการบินจากเชียงใหม่ไปยังเมืองปะกัน
(Pagan) และเมืองมัณฑเลย์ (Mandalay) ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวของ
สหภาพพม่าอีกด้วย*

---

* การท่องเที่ยวเชียงใหม่เกี่ยวข้องกับชาวกะเหรี่ยง ผู้เขียนจึงไม่
กล่าวถึงในรายละเอียด